BUDAPEST, 1943. OKTÓBER 13. — III. ÉVFOLYAM 42. SZÁM

ÁRA: 30 FILLÉR

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

ŐSZI SÁRBAN

LÉGI HARCOSOK NYUGATON. A tölgyfalombos Priller alezredes (baloldalt), aki már 92 légi győzelmet aratott az angolszász bombázók ellen vívott harcokban, gratulál jó bajtársának, Glunz őrmesternek a lovagkereszthez. Glunz 41 angol és amerikai légi erődöt pusztított el vadászgépének fegyverzetével . . .

NÉGYMOTOROS ANGOL BOMBÁZÓ RONCSAI ÉSZAKNÉMETORSZÁGBAN. Alacsonyan kapta a halálos lövést, roppant erővel csapódott a földhöz, s 12 tagú személyzetéből egy ember sem maradt életben. Csak leszakadt ikergép-puskája áll szabályosan . . .

„Repülő erőd"

Göbbels német birodalmi miniszter mondotta multheti beszédében, hogy a támadó angolszász repülőerődök sokaságából egyre több repülő koporsó lesz, a fokozatosan megerősített légi védelem tüzében. Az ellenség sem tagadja már, hogy a nyugati berepülések vesztesége súlyosan emelkedik s az angol és amerikai szakértők sokat vitatkoznak a lelőtt gépek következetes szaporodásának okairól. A feltalálók, mérnökök és munkások minőségi teljesítményeit dícséri a tökéletesedő légvédelem, amelynek hatalmas szervezetét magasrangú szellemi és technikai képességek fejlesztik. A vadászrepülő, a tüzér és a tengerész tökéletesebb fegyvert, gépet és műszert használ áldozatos, hősi harcában s ez a titka a sikernek s ezért szaporodnak a repülő koporsók . . .

PARISI LÁTVÁNYOSSÁG. A francia főváros lakói megbámulják a négymotoros angol bombázónak az utcára hullott darabjait, a legutolsó nagy légi támadás után. A nehéz légelhárító löveg találata a városnegyed különböző részeibe repítette szét az óriás gépet...

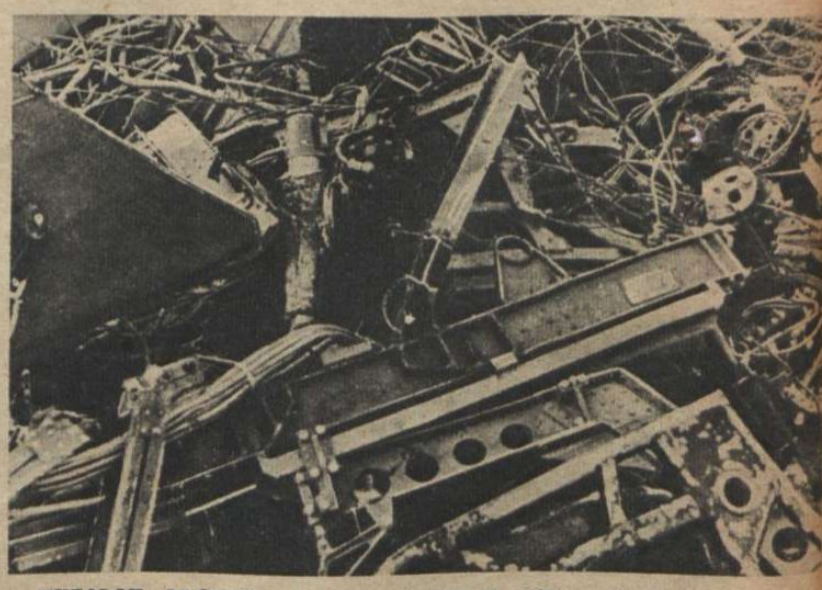

HUZALOK, DRÓTOK, LEMEZEK megolvadt, szétroncsolt összevisszasága egy Berlin közelében szétlőtt Stirling bombázó belsejében . . .

HAJNALI TŰZ A BERLINI ERDŐBEN . . . Két négymotoros repülő erőd egymás mellé zuhant, mielőtt még elérték a várost. Kis darabokra tépetten, kiégnek lassan a bombázók . . . →

A repülő koporsó...

AMI A HALOTT ANGOL PILÓTA TÉRKÉPÉBŐL MEGMARADT. Fontos a megvizsgálása!

A BOMBÁZÓKAT KÍSÉRŐ ANGOL VADÁSZGÉP megnyugszik a francia földön. Pilótája kiugrott, de lent már várták...

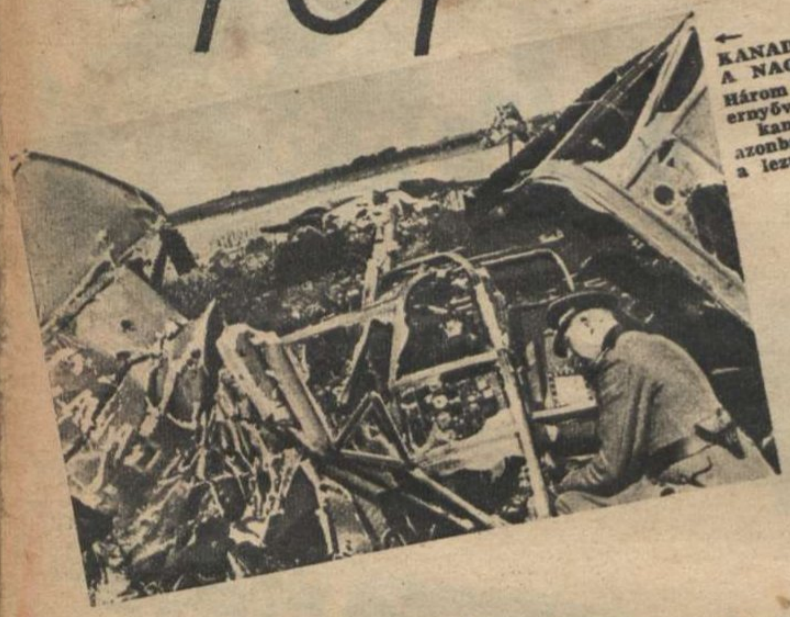

← KANADAI BOMBÁZÓ A NAGY ÚT VÉGÉN. Három repülője ejtőernyővel földet ért, hét kanadai repülőnek azonban koporsója lett a lezuhanó légi erőd...

EGY HATALMAS LANCASTER-BOMBÁZÓ FÖLDI MARADVÁNYA. → Légi aknákkal megrakottan igyekezett célja felé s mielőtt még terhét ledobhatta volna, a német éjjeli vadász pontos lövése felrobbantotta az aknákat. A bombázó roncsait több kilométeres körzetből szedték össze. A gép személyzetének nyoma sem maradt.

AMERIKAI BOMBÁZÓ leszakadt kereke a berlini erdőben. Jó darabot gyalogolt innen az ügyeletes őrszem, —

... amíg az óriás bombázó szétnyílt törzsét is megtalálta. A halál oka: légvédelmi tűzérség ...

REPÜLŐGÉP-TEMETŐ. Berlin határában, a vasúti pályatest mellett gyűjtik össze a lelőtt ellenséges vadászgépek és bombázók roncsait, elszállítani az ócskavastelepre ...

RÖVID DRÁMA A SZOVJET—FRONTON

A ROZSFÖLDEKEN kiesett szalmakötegek hosszú sora sárgállik. Egyik üres, másik nem. Ha szovjet cséptagép közeledik, csak akkor derül ki, hogy...

...NÉMELYIK GÉPPUSKÁT REJTEGET s pillanatok alatt tűzeső zúdul az őrösök támadó gépére.

TALÁLAT! TÜZBE BO... KUL A GÉP

— ÉS LÁNGOLVA ZUHAN LE AZ ÜTTEST MELLE... ahol a felvonuló harckocsikat és járműveket szeretted volna tűz alá venni.

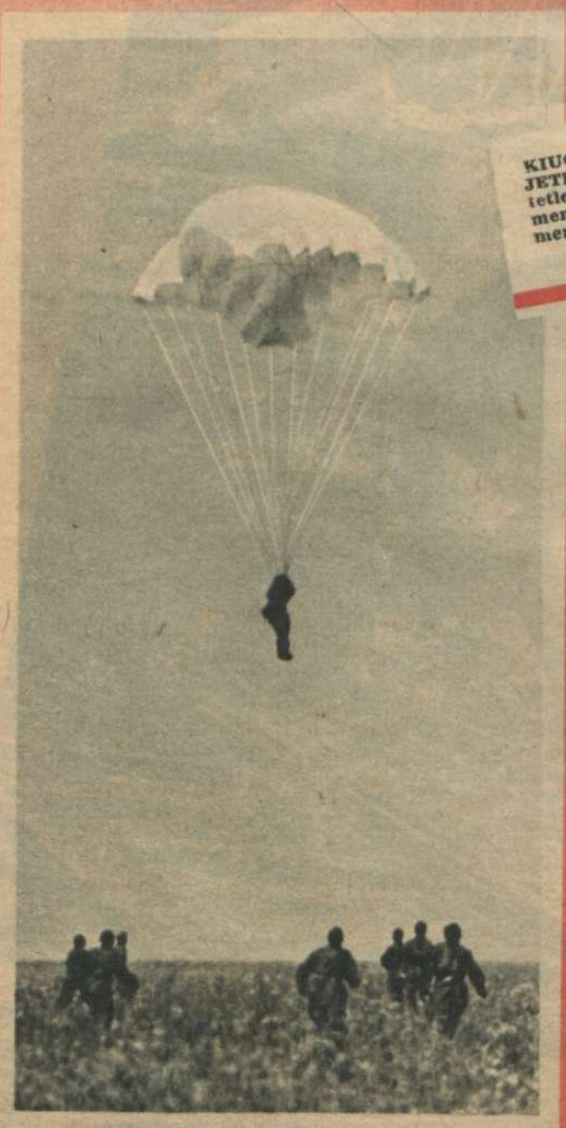

KIUGROTTAK A SZOVJETREPÜLŐK a menthetetlen gépből, de nem menekülhettek a fogságból, mert sokan várták őket a földön...

Két „megérkezett" vörös pilóta. Az egyik a nadrágszárát veszítette el, a másik könnyen megsebesült, amikor a földhöz ütődött. Kihallgatás után a fogolytáborba kerülnek. Befejezték a háborút...

HÉTRŐL HÉTRE

A hét

legérdekesebb világpolitikai szemléjét kétségtelenül Göbbels német birodalmi miniszter írta, nemcsak a saját népe, hanem Európa számára, azokról a sorskérdésekről, amelyek húsbavágó láncok között tartják a vén kontinens összes népeit. A könnyelmű senkik elmenekülhetnek szórakozásba, gondtalan tiszavirág életbe az irgalmatlan tények elől, de az életösztöneikben egészséges nemzetek jól tudják, hogy minden erejük megfeszítésének nagy órája közeledik az élet és a jövendő védelmében. Göbbels figyelemreméltó sorokat írt az egész világon jelentkező háborús fáradtságról s megállapította, hogy nehány száz hivatásos uszító, síber és háborús nyerészkedő kis körén kívül, alig van ember a földön, aki ennek a gigantikus és véres világharcnak befejezését ne óhajtaná... Csak egy kérdés mered nyitottan a szembenálló táborokra: — hogy lehet befejezni ezt a háborút?.... És ebben a kérdésben éppen olyan mélységes különbség mutatkozik mindenfelé, mint a háború kezdetén... Életszükségletek, életformák és sorszerű érdekek ütköztek meg a csatatereken s kétségtelenül igaz, hogy ezernyi ellenséges terv nyiltan hangoztatja hatalmas népek politikai, gazdasági és kulturális megsemmisítésének vad akaratát. Nem hiába mutat Göbbels miniszter cikke éles szavakkal arra, hogy ma már nem olyan veszélytelen a forradalmi játék, mint sok évtizeddel ezelőtt volt. A bolsevizmus ragadós betegség s valóban őrültek az olyan európai, polgári politikusok, akik a szovjet hadszíntéri előretörését nyiltan, vagy titokban, örömmel ünneplik! Nem az a tét, hogy nehány minisztert lecserélnek s a közéleti ismert embereket helyükről eltávolítják... Az európai kultúrát, a dolgozók társadalmi rendjét, igazságérzetünket, gondolkodásmódunkat s a legkülönbözőbb politikai irányzatok képviselőit egyszerre és egyformán irtaná ki a bolsevizmus, ha tehetné, mert nem is cselekedhetne másképen lényege miatt! A világháborús erőfeszítések utolsó fordulójában megszaporodhatnak a csábító hangok, az üres, csillogó ígéretek, éppenúgy, mint az első világháború vége felé, de éppen olyan eredményekkel is az olyan népek számára, amelyek idő előtt hullanak ki a roppant küzdelemből. A sors óráján remeg a mutató s ide-oda ingadozik az idegek és a frontok háborújában. Most kell kitartani, most kell erősnek lenni lépésváltás nélkül, megingathatatlan hitével az európai győzelemnek!... Ezt a nagy hitet, mi magyarok is érezzük, szabad nemzeti életünk vágyával az európai közös életben. Nem hirdettünk soha más külpolitikát, mint amit Kállay Miklós miniszterelnök ismertetett a napokban egy török ujságíró előtt. A magyar haza függetlensége és integritása a célunk, tehát öncélú a politikánk, de ahogy Kállay miniszterelnök fejezte ki a történelmi szükségszerűséget, „a magyar politika nem lehetséges máskép, mint Németországgal való szoros és őszinte együttműködésben..." Csak az lehet politikai ellenségünk, aki mást vall, vagy csupán másképpen cselekszik!

A nemzeti becsületről

irta a következő sorokat Máté-Török Gyula ny. testőrezredes a Nemzeti Figyelőben: „Az egyéni becsület, de különösen és kimagaslóan a nemzeti becsület nem valami olyasmi, amit ide-oda lehet tologatni, vagy félre lehet állítani, sem nem holmi fényűzés vagy csecse-becse, ékszer, amit a szorongattatások vagy a legnagyobb történelmi ínség mentőkörülményeként áruba bocsáthatunk! A nemzeti becsület: nemzeti erkölcsi felsőbbrendűség, nemzeti nagyság! A becstelenség, a jellemtelenség, a gyávaság mindenkor az alacsonyrendűség, aljasság ismertető jele." „Ha a nemzet bármit, bármennyit, látszólag mindent el is veszít, de nemzeti becsületét híven, szent daccal megőrzi, a világ legnagyobb hatalmasságaival szemben is, akkor mindent, amit elveszejtett önhibájából vagy a balsors kegyetlensége folytán, erkölcsi, lelki, jellembeli fegyverzete épségével előbb-utóbb visszaszerezheti!... A nemzeti becsület elveszejtése után nincs a nemzet részére többé feltámadás! De a nemzeti becsület mellett való szívós, konok, megátalkodott, megszállott kitartás feltétlenül megtermi a még annyira is kínpadra hurcolt, megkötözött, láncravert, rabszolga sorsra jutott nemzet diadalmas, történelmi feltámadását!... A nemzetnek is szüksége van erkölcsi tekintélyre, magyarán mondva — becsületre — a világ népei előtt! Egy szóval a nemzeti becsületet nem lehet átugrani! Még a legreálisabb külpolitika, a legravaszabb, legkörmönfontabb diplomácia sem nélkülözheti teljesen! Mert mindennek van határa!... Ha nemcsak a pillanatnyi mára, holnapra vagy holnaputánra, hanem messze a nemzet titokzatos, minden legfondorlatosabb lángelme által is kifürkészhetetlen jövőjére akarunk építeni! A nemzet legvéresebben válságos történelmi pillanataiban se veszítsük szemünk elől, hogy a nemzeti becsületét veszített becstelent — nemzetet és egyént egyaránt — mindenkoron csak kihasználják, de feltétlenül a legmélységesebben, megundorodva megvetik és használat után, kifacsart citromként, oda, ahová való, szemétre vetik! Szemét emberek sorsa, a történelem örök tanulsága szerint, mindenkor erkölcsi halál! Ez a történelem legborzasztóbb tanítása!..."

Személyi ügy

bennünket nem érdekel! Sohasem próbáltuk meg politikai ellenfeleinket, magánéletük kis rejtelmeinek felkutatásával támadni, s őket hamis beállításokkal nevetségessé tenni, mert ezt az undorító módszert mindig elítéltük s a bizalmas „értesítéseket" a papírkosárba dobtuk. A politikai meggyőződés szolgálatában tökéletesen elegendő az eszméket, gondolatokat, állásfoglalásokat támadni és megmaradni a tisztességes eszmei küzdelem síkján, még akkor is, ha az idők tragédiája s a vélemények ütközésének természetes hevessége, szinte elkerülhetetlenül, élesebb hangot csendít a közéleti vitákba. A sajtót azonban nem a hit és a világnézet erőteljes megvallása veszélyezteti, hanem a durva és a felelőtlen személyeskedés, amelyet ismételjük, hogy az európai sajtó túlnyomórésze már száműzött hasábjairól, a jelszavak, az elméleti és gyakorlati ellentétek, az országvezetés irányáról vallott felfogások és a politikai vezetők bírálatát senki sem óhajtja bármeylik irányzatnak igazságtalanul kedvező korlátok közé szorítani, mert a nemzeti közvéleményt a tisztességes hitek és vágyak megütközése csiszolja nemes formákba, de megengedhetetlen marad mindig a toll ripacsainak felületes, hencegő és rágalmazó mellébeszélése és a vita átállítása, a magánbecsületet jogtalanul meghurcoló nyelvöltögetések alacsony szintjére. Ha valaki állást foglal a társadalom és az állam marxista berendezése ellen, annak nem lehet azt felelni, hogy az illető ezüstkanalat lopott a mult héten... Ha egy politikus zsidóellenes, mit ér annak bizonyítása, érvei leverésére, hogy jónehány évtizeddel ezelőtt, szegény diák korában egy zsidóleányt tanított? Maróthy Károly esetében ugyanis, kötetekre való papirost használtak el a baloldali lapok, ádáz dühökkel s vicsorgó haraggal bizonyítani ezt a sovánka tényt... Becsületes ember nem is lehet antiszemita, ha nem ismeri a zsidókat!... S ha valaki azt hirdeti, hogy Magyarországnak szüksége van szövetségesekre, akkor sem lehet a választ avval az elkoptatott frázissal elintézni, hogy a szövetségi hűség hirdetője, — „nem jó magyar ember..." Ugyanilyen ócska frázis, bárki is hangoztatja, — az „idegen eszme" és a „divatos eszme" korlátolt, örökös felhánytorgatása, a lényeghez való hozzászólás nélkül. Beszéljen és írjon mindenki egyenesen, őszintén arról, amiben hisz, indokolja meg a maga álláspontját s cáfolja az ellenfél nézetét és azonnal megtisztul a romlott légkör! A többit rábízhatjuk a józan értelmű közvéleményre...

A Magyar Nemzet

feltűnő kiállítású cikkben megírta, hogy Rajniss Ferenc egy zsidó szőlőbirtokos párbajsegédje volt, s ehhez hozzáfűzte a kénköves gyűlölet minden szabadjára engedett s igazoltnak vélt megjegyzését. A végletekig felháborodott cikkíró a Magyar Futár olvasóközönségét is sorompóba szólította, a megsértett erkölcsi világrend azonnali helyreállítása érdekében, amiért a lap főszerkesztője „zsidó megbízó" nevében lovagias szerepre vállalkozott... Idegenül állunk szembe a Magyar Nemzet hirtelenül támadt zsidógyűlöletével s nem értjük ennek a lapnak zsidó olvasóit, akik szó nélkül eltűrik a támadás sorai között lappangó kegyetlen sértegetéseket. Miért ne lehetnének antiszemita segédek is jelen egy-egy lovagias tornán, amikor két haragos zsidó kardélre hányja egymást? Bennünket már a földi élet minden gyönyöréből ki akarnak zárni?... Ha pedig komolyan beszélünk, jó a zsidóságnak ez a különbségeket állandóan és kínosan feszegető zsidóvédelem?... Gondoljanak egy kicsit utána... Az okos zsidó még a Magyar Nemzetnek sem hiszi el, hogy Rajniss Ferenc homályosan körülírt anyagi előnyökért vállal párbajsegédséget. Ehhez a hiedelemhez elvakult keresztényekre van szükség... A cikkről egyébként kiderült, hogy egy árva szó sem igaz belőle s a cikkíró bocsánatot kért. Mi a bocsánatkérést a legnagyobb elégtételnek tartjuk s utána harag sincs a szívünkben. Ezeket a sorokat is csak azért rójjuk papírra, mert kötelességünk saját olvasóinknak megmondani, hogy amit Rajniss Ferenc állítólagos ügyéről hallottak, az valótlanság. Régi tapasztalat ugyanis, hogy a hazug hírnek hosszabb a lába, mint az őszinte — helyreigazításnak...

28.000 felszállás

A törhetetlen magyar életerő nagyszerű mintaképe vitéz Fejes István repülő-főtiszthelyettes. 27 esztendővel ezelőtt képezték ki pilótává. A világháborúban vakmerő repüléseivel szerzett hírnevet magának: a hősi halált halt ittebei Kiss József hadnagy után tizenhét légigyőzelmével ő volt a legeredményesebb magyar vadászrepülőnk.

A trianoni békekötés után sem vált meg a repüléstől, különböző kiképzőalakulatoknál, majd a légiforgalomban teljesített szolgálatot. Mostani önvédelmi harcunkban ismét harci gépet vezet s számos bravuros feladatot oldott már meg.

Eddig kereken 28.000 felszállást végzett és a levegőben eltöltött óráinak száma eléri a nyolcezret! Ezek a számok minden ékes szónál többet mondanak. Örömmel és szeretettel köszöntjük vitéz Fejes Istvánt: megérdemelten viseli mellén a négyszeres arany vitézségi érmet!

VITÉZ FEJES ISTVÁN
repülő-főtiszthelyettes

ÖTÖDIK LÉGIGYŐZELMÉT 1917 júniusában aratta. Görz felett öt kétüléses olasz felderítő támadta meg. Elkeseredett harcot vívott a túlerővel, a küzdelemben sikerült az egyik olaszt lelőnie ⟶

BEVETÉSRE INDUL a Piave-nél, a giranoi repülőtérről . . .

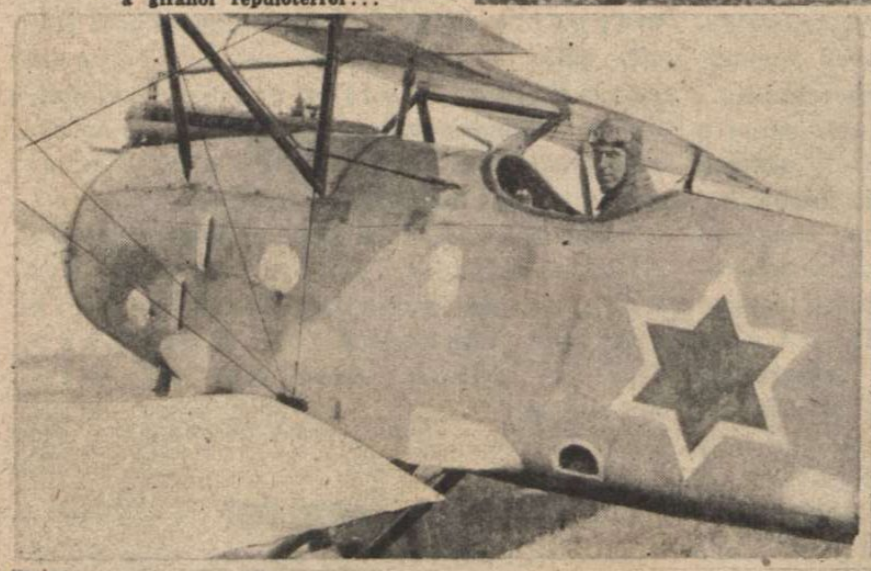

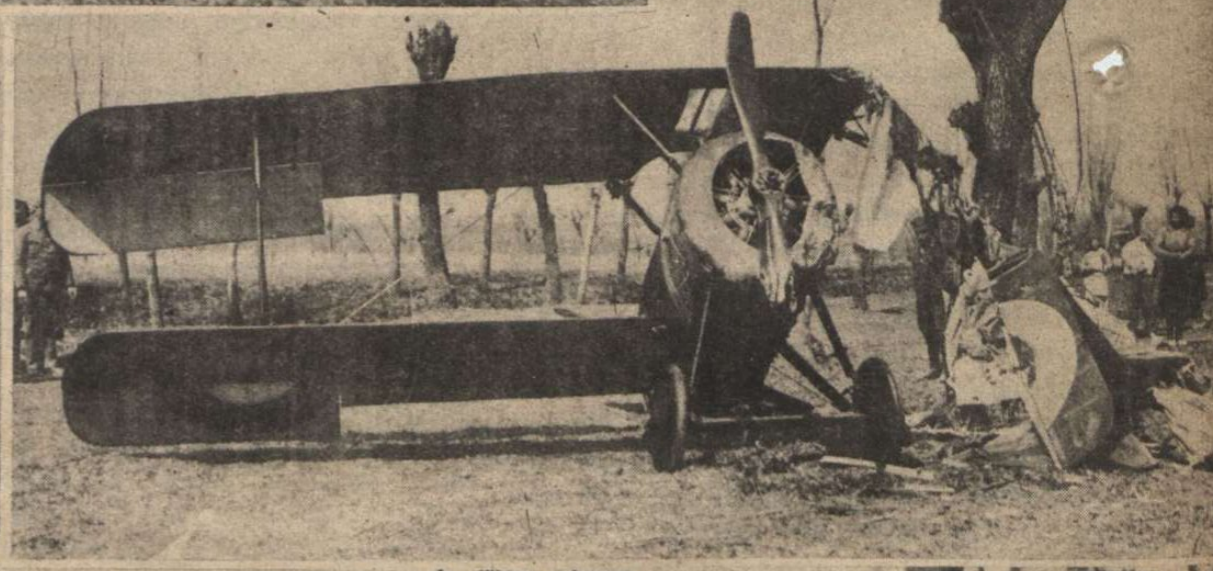

↑ SIKERES REPÜLÉSEINEK EREDMÉNYEKÉPPEN 1917. szeptemberében a híres 51. vadászszázadhoz helyezték át. A század kötelékében első légigyőzelmét dec. 4.-én aratta egy kötött léggömb ellen D III. gépével

. . . és földre kényszeríti angol ellenfelét, az együléses Sopwith-t. Ez volt 15. légigyőzelme ↑

A VILÁGHÁBORÚ UTÁN tapasztalatait mint kiképző adja át az új repülőnemzedéknek. 1926-ban ő képezte ki első fokon a hősi halált halt Kormányzóhelyettest ⟵

A KORMÁNYZÓ ÚR háborús érdemeiért 1929-ben vitézzé avatta ⟶

HOSSZÚ ÉVEKEN KERESZTÜL a polgári légiforgalomban teljesített szolgálatot a mátyásföldi repülőtéren

AZ 1943. HÁBORÚS ESZTENDŐBEN is egymásután oldja meg a legkényesebb feladatokat is. Képünkön futárgéppel indul hosszú útra ⟵

GÖMBÖS GYULA EMLÉKEZETE. A Magyar Megújulás Nemzetiszocialista Pártszövetség küldöttsége október 6.-án Gömbös Gyula sírjához vonult, ahol vitéz Imrédy Béla koszorút helyezett a nagy magyar miniszterelnök sírjára

VITÉZ GÖMBÖS ERNŐ FŐHADNAGY ÉS TESTVÉRHUGA a család nevében koszorúzza meg édesapjuk sírját.

Magyar képhiradó

AZ OPERAHÁZ GYÁSZA. Rékai Nándor az Operaház karnagya tragikus hirtelenséggel meghalt. A kiváló karnagy nevéhez az Operaház számos nagy sikerének bemutatása fűződik →

ARADI IFJAK DÍSZŐRSÉGE „KELET" SZOBRÁNÁL. Az aradi tizenhárom vértanú emléknapján az Aradi Szövetség gyászünnepélyt rendezett és megkoszorúzta a szabadságtéri „Kelet" szobrot

NÉMET ATLÉTÁK ÉRKEZTEK BUDAPESTRE, hogy résztvegyenek az idei egyetlen nemzetközi atlétikai versenyünkön. A német vendégeket ünnepélyesen fogadták a pályaudvaron. →

ITT AZ IGAZI ŐSZ: Lehull s kipattan a gesztenye ← sárguló héjjából . . .

↓ A fatörzsek tövében sűrűsödik az avar . .

SZARVASBŐGÉS az erdők őszi hajnalán . . →

AZ ÉSZAKI

Sem az ellenség, sem a jóbarát nem ismeri Európa legészakibb frontjának gondosan őrzött rejtélyeit, csak szórványos hadijelentések villantanak néha fényt az örök hó és jég hazájában évek óta küzdő csapatok s a légi és tengeri kötelékek csodálatos életére. Norvégia legészakibb sziklás partvidékén, a Lappföld tundráin, a petsamói körzetben és a murmanszki arcvonalon állomásozó német haderő csak akkor jut eszünkbe, ha egy-egy szűkszavú híradás beszámol a Spitzbergák legendás megtámadásáról, a Jeges-tenger fölött vívott kemény légi küzdelmekről és a szibériai vizeken zajló tengeri harcokról... Ilyenkor ámulva keresgélünk névtelenül megadott helyeket a térképen s megállapítjuk, hogy Nápolytól 5400 kilométernyire végződik Európa védelmének frontja, az ismeretlen tengerek fölött száguldó repülőrajok fegyvereinek hatósugarában! Ennek az élfrontnak sajátosságairól számolunk be a Magyar Futár közönségének.

ELVARÁZSOLT VILÁGBAN, az örök hó és jég birodalma fölött vizsgálják a német felderítő gépek a légköri viszonyokat. Az őszi hónapokban végtelenül fontos ez a tudományos munka a hadvezetés szempontjából is ↑

TUDÓSOK ÉS KATONÁK EGYSZEMÉLYBEN. Az északi sark légterében dolgozó felderítők meteorológiai jelentéseinek pontosságától, katonai elhatározások sorsa függ. ←

AZ IDŐJÁRÁS BOSZORKÁNYKONYHÁJA EZ A CSODÁLATOS TÁJ. Vastag jégtáblák úsznak nyáron is a zöldszínű Jeges tengerben s a repülőgépről figyelt viharos térségben kotyvasztja a természet a következő napok időjárását... →

↓

EURÓPÁBAN MÉG NYÁR MELEG URALKODIK, de itt, a sarki vidéken, a tavalyi hó fehérlik a repülőgép felé...

A 2000. LÉGI BEVETÉS UTÁN, Dietl vezérezredes üdvözli az észak repülőhőseit

SARK KÖZELÉBEN!

PÁRATLAN KÉPRIPORT A JEGES-TENGER TITOKZATOS FRONTJÁRÓL

A RITKA NAPFÉNYBEN SORAKOZIK FEL A KERÉKPÁROS KÜLÖNÍTMÉNY a hosszú és fáradságos mindennapi szolgálatra

AZ ŐRSÉG A HÓHATÁRON. A hegy mögött a végtelen Északi tenger zúg...

MINT A JÉG, OLYAN HIDEG A VÍZ, a satnya növényzetű északi tájon, ahol a hóhatár közelében állnak őrséget a katonák

VIDÁMAN ÉRKEZIK VISSZA A JÁRŐR ÁLLOMÁSHELYÉRE. Most még kellemes a Jeges tenger közelében a hosszú katonaséta, de már közeleg a kilenchónapos tél...

AZ EURÓPAI FRONT LEGÉSZAKIBB SARKA! Néhány hét mulva vad hófergetegben dideregnek itt az őrszem... →

A JEGES TENGER PARTJÁN

FOLYTATÁS A TÚLOLDALON

A MURMANSZKI FRONTON. Géppisztolyos, felderítő német járőr megközelíti a szovjet-vonalat...

RIADÓ! Ellenséges naszád tűnt fel a látóhatáron s ki tudja mi van mögötte?...

EGYETLEN ERŐS LÖKÉS MÉG A NEHÉZ GRÁNÁTRA

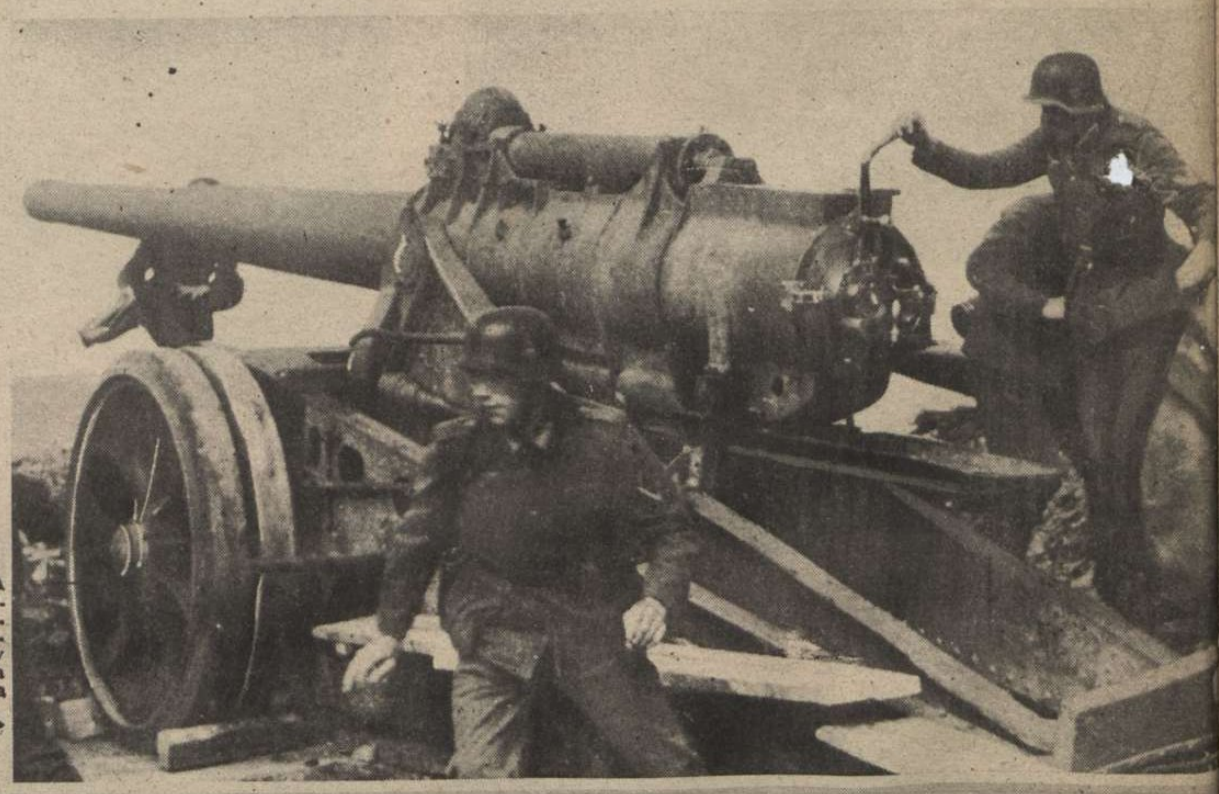

...S AZTÁN FELVERI A JEGES TENGER CSENDJÉT AZ ÁGYÚ BÖMBÖLÉSE. Az ellenség a gránátrobbanásból tudja, hogy készen áll a védelem a harcra s lehetetlenség a meglepő partraszállás →

KISERŐDÖK ÉS ÚTEGEK vigyáznak a fjordok festően szép világára. A zöld erdő sohasem látja hótakaró nélkül a bérceket...

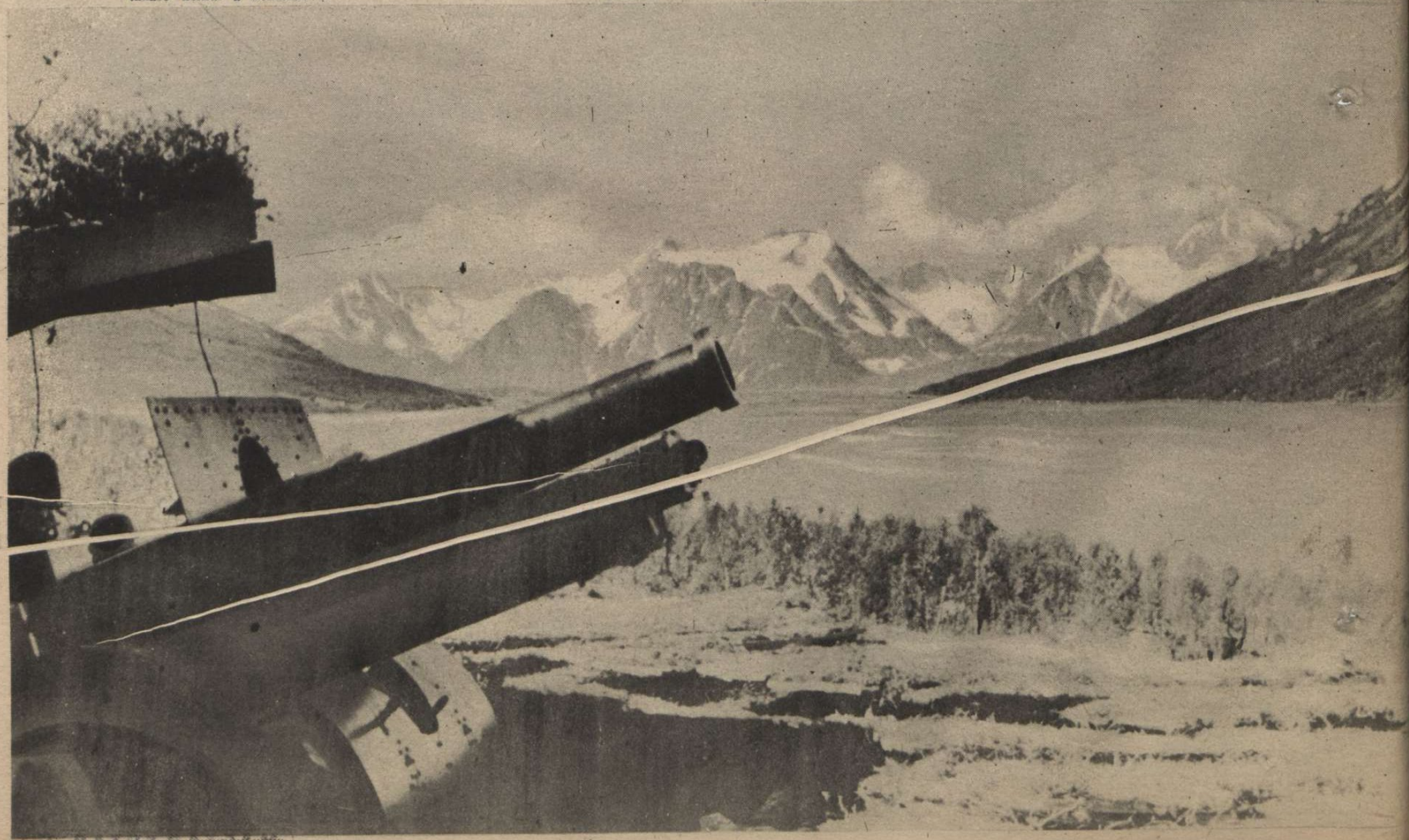

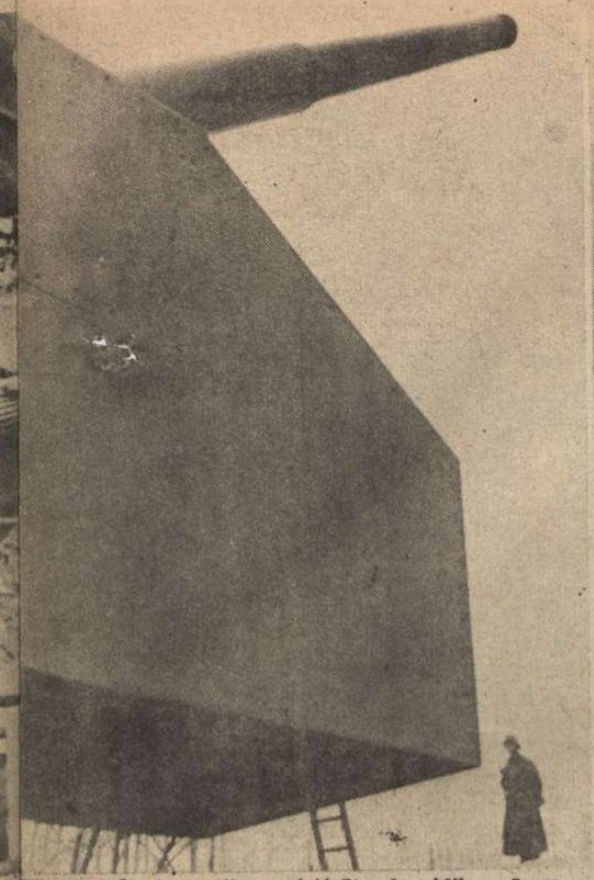

KI HINNÉ, hogy ilyen óriásütegek védik a Jeges tenger partján húzódó német állásokat? . . .

A NÉMET HADIHAJÓK néhány óra alatt romokba lőtték a barentsburgi kikötő erődítményeit

A NÉMET INVÁZIÓS CSAPATOK partraszállása a Spitzbergákon. Ez volt az elmult hónap legérdekesebb, sikeres fegyverténye a magas északon

A HAJNALI KÖDBEN, egy inváziós német egység felállítja a gránátvetőt Barentsburg utcáján. A Spitzbergákon létesített angol támaszpont teljesen elpusztult a merész német vállalkozás során!

A SPITZBERGÁKON partraszállott német rohamcsapatok felveszik a rádióérintkezést a vállalkozást támogató hadihajókkal

HADIFOGOLY ANGOL KATONÁK a Spitzbergákon, behajózásukra várakoznak.

NÉMET ROMBOLÓK az északi fény birodalmában. A színek varázslatos pompája sötét tónusokban ragyog az égen és a tenger vizén s a békés színjátékot megbámulják a tengerészek, — a ritka csöndes órákban . . →

SZÁZ ÉV ELŐTT VÖRÖSMARTY JÁRT BE EZEN AZ AJTÓN, ma Hégner Tóth Ervin, a volt Fáy-présház jelenlegi tulajdonosa lép ki rajta . . .

„ÚGY NÉZEK ÉN KI, MINTHA CSUKÓNYÚS LENNÉK? . . .“

NEKEM FÖLD KELL . . .

KÉSZPÉNZ, KÉREM, KÉSZPÉNZ! . . .

6 KORONÁÉRT VETTEM harminc év előtt ezt a kalapot Zubek és társainál, ma is egészen használható még!

HŰ, A VADÁSZAT, AZ CSAK AZ IGAZI!

„MEGTALÁLTAM A KÉKBÉKÁT, MEG A PANNONGYIKOT IS!“

„AZ 1940-ES TÉL TETT TÖNKRE MINDKETTŐNKET . . .“

Vörösmarty összedőlt présházában

MÉG NÉHÁNY NAGY ESŐ és a téli fagy zavartalanul elvégzi munkáját. Ilyen állapotban van ma az a présház, amelyben Vörösmarty barátai előtt felolvasta a Főti dalt

(Százegy esztendővel ezelőtt, 1842. okt. 5.-én olvasta fel Vörösmarty Mihály a főti Somlyóhegyen, Fáy András présházában a Főti dal-t, a magyar irodalom legszebb bordalát, barátai előtt.)

Főt, 1943 okt. 5.

Innen a hegyoldalból, a frissen szüretelt szőlőtőkék közül messzire látni. Lent a völgyben Főt házai húzódnak meg a fák között. Csodálatosan csendesen libben a földre egy-egy korán megsárgult falevél. Nem is hánom, mégsár. házinagyságra varázsolnak a dombon alsóposan szétnézésünk kell, legalább felfelé igyekezve már messziről feltűnt egy különös építmény. Minden jel arra mutat, hogy présház közelebbről látom, mégis most, hogy közelebbről látom, nem akarom elhinni, hogy ebben a teljesen összeroskadt, lakna valaki. Pedig és téglahalmazban nevezetes ember, — a lakója ugyancsak nevezetes ember, — a faluban mindenki tudja róla, hogy az egykori Vörösmarty—Fáy-féle hogy, — 3 hold még ma is az övé, ezzel a rom-házzal együtt! Annyira, az övé, hogy hallani sem akar eladásáról, hiába igérnek komoly összegeket a vevők.

Egyszerre cipelve a présház örjási akácfatörzset egyenesen az ág. Tóth-Hégner Erik, a présház tulajdonosa. Első találkozom! Bizonytalanul Robinsonnal találkozom! Bizonytalanul kálla, régi, sok vihart sisakja élői fürkészve, bizalmatlanul mégis, elegáns mozdulattal meglengeti kalapját és közli, hogy mindenben rendelkezésemre áll. Elkerdem hát mindjárt a legkényesebb kérdéssel:

— Hégner úr, azt mondják, hogy nem is akar hallani arról, hogy a házat rendbehozzák. Igaz ez?

Méltatlankodva kapja fel a fejét és utánozhatatlan — mélítósággal tiltakozik:

— Kérem, úgy nézek én ki, mintha csökönyös lennék?! Engem itt senki sem tárgyalt eddig komolyan. — tart, mindenki (mutatja a homlokát) — tart, nem akarják megérteni, hogy nekem föld kell, hogy a házzal mi történik, az már nem az én dolgom, mert az már nemzeti érdek.

— De — folytatom makacsul, — azt is hallottam, hogy volt már megállapodás és a végén mégsem írta alá . . .

— Készpénz, kiasszony, készpénz! — mondja igen határozottan Hégner úr. — Nekem pénz kell, hogy én ezt a rossz kis földet rendbe tudjam hozni. Nevetnek rajtam, pedig tesszék fámat úgy is dolog, hogy minden egyes fámat úgy is merem, mint a tenyeremet, a földben pedig egy méter mélységben nincs olyan kavics, amelyet ne láttam volna . . .

Másra terelem a szót — szeretném tudni, hogy és a feltűnően intelligens, értelmeshezdő ember hogyan élhet ilyen lehetetlenül szegényes, nyomorúságos körülmények között.

Sok idő telt el, mig ide jutottam. Tetszik tudni, én sokfelé másztáltam a világban. A világháború előtt egyszer a külföldön vízipólózókat is. Na, látásban egyon szép játék a vízipóló . . . — teszi hozzá merengve. — Az első magyar vízipóló együttesnek amolyan trénerféle is voltam, az volt csak az igazi lelkesedés, amikor az első év versenye után Bécsben . . . 11,6-ra vertük az osztrákokat röglön

— Hogy lehet, hogy nem választott valamilyen állandó foglalkozást — kérdem.

— Sokat katonáskodtam, a világháborúban éppen 26 hónapig voltam a fronton. A hadikölcsön a családom vagyonát elvitte. Engem mindig vonzott a természet. Egyszer Afrikába akartam menni egy expedicióval. Akkor vettem ezt a tropusi sisakot is, 6 koronáért, a Zubek és társa cégtől . . .

— Kérem, minden foglalkozás komoly — mondja igen határozottan. — Az embert érdekelje mindig az, ami környezi. Én itt a magányban megtanultam az állatok életét, — majdnem hogy értem ét — teszi hozzá titokzatosan. — Őszintén megvallom, hogy nekem a vadászat a legnagyobb örömet. Tetszik-e tudni — suttogóra fogja a hangját —, hogy itt a dombokon megtalálhatom a hiúz kék-békát, meg a nagyon ritka pannongyikot is? . . .

Vagy egy negyedórát beszélgetünk az állatokról, mig végre sikerül megkérdeznem, mit tud a Főti dal-ról és Vörösmartyról. Hatalmas iratcsomót szed elő, abból magyarázza:

— Az a vers, kérem, klasszis dolog! Tessék csak elképzelni azt a jelenetet, amikor most itt esztendeje hozzá kis hordozik után — teszi barátainak a ebben a házban — Vörösmarty Főti dal-t! Deák, Kossuthné, Lajos, Garay, Hajza, Kossuthné, a két Csapó-lány (egyikük, Etelka, a későbbi házigazda jelenlétében Czucsor, az árvizi hajós Wesselényi és Fáy András, a lelkesítő küszelez ez az szavalta el ezt a lelkesítő költeményt... Tudom én, hogy engem hiába is, emlékezetes szüret, tessék elhinni, rendben is tartottam a házat, ameddig lehetett, csak az 1940-es szörnyű tél tett tönkre mindkettőnket. A ház beomlott, engem meg a reuma kínoz azóta is . . . — Az a híres Barátság Háza, Vörösmarty és barátai hordták a követ az építéséhez. Emléktáblát örökíti meg az építők névsorát.

Megkérem, engedjen be az 6 kalyibájába. Vakarja a fejét, húzódozik. Végül mig bejutunk. Belül bizony szomorú a helyzet. Malterhalmaz, tégla, régi ládék, a szup mögött az ég kékje világit. A pókháló és por vastagon lepi be azt a néhány nagyon szép biedermeyer bútordarabot, amelyről Hégner azt állítja, hogy az eredeti berendezéshez tartozott.

— Hégner úr, — mondom, — miért nem költözik emberibb lakóhelyre, csak akar a téllre is itmaradni? . . .

— Nekem ez a hely gyerekkorom óta a mennyország volt! A városban már nem tudnék megszokni, hagyjanak itt nyugodtan meghalni hát. Fót sem nekem való, — nagyon drága hely az. Tessék elhinni, mindenben benne vagyok, ami lelkes dolog. Tudom én, hogy ez a hely ünnepelni való. Vissza kell adni a nemzetnek. De eddig senki sem állt komolyan szóba velem, csak beldéztettek, szörnyülködve és dühösen emelt égnek a szemét, olyan mintha Amerikában, — vallásalapító kísértettek be, meg ki is csendőrökkel kísértettek volna . . . Hát így kérem, akartak lakoltatni . . . Hát így kérem, persze, hogy megmakacsoltam magam én is . . .

Lefelé menet ahányszor visszafordultam, — a falba erősített ünnepélyesen és szertartásosan lengette meg kalapját utánam . . . Furcsa ember. Senki sem tudja, hogy kicsoda, — de a Főti dalra és emlékeztető romhalmazra emlékezteti a nemzeti közfatlan szellemére is. Vörösmarty halhatlan szellemére is. Vörösmarty halmast meg kell építeni a présházat tulajdonnak a nemzetnek, hogy legyen olyannak, amilyen volt, hogy nagyjaink megbecsülését hirdesse az utókornak!...

RÁTZ ERZSÉBET

← VÖRÖSMARTY ARCKÉPE A BARÁTSÁG HÁZÁBAN, Szellné Vörösmarty Ilona kezefrásával erősítette meg, hogy a képet jónak és élethűnek találja

A BARÁTSÁG HÁZA Vörösmarty és társai építették, — a falba erősített emléktábla megörökítette a vidám vállalkozásban résztvevők névsorát

A BARÁTSÁG
ZEN FALAI KÖZÉ MIDŐN ÉP
ÉNEK, VIDÁM ENYVÖRAIBAN
KÖVET RAKANAK:
BARABÁS MIKLÓS
BAJZA JÓZSEF
BUGÁT PÁL
CZUCZOR GERGELY
FÁY ANDRÁS, HITVESÉVEL
FÁY FERENCZNÉ EMIL LE
ANYÁVAL
FERENCZY ISTVÁN
LUCZENBACHER JÁNOS
PÓLYA JÓZSEF, HITVESÉVEL
SZONTAGH GUSZTÁV
VÖRÖSMARTY MIHÁL
MÁJUS 30 dikán 1837

EZ A HELY NEKEM GYEREKKOROM ÓTA A MENNYORSZÁG

A VÁROS NEM NEKEM VALÓ

FÓT AZ NAGYON DRÁGA HELY . . .

ÜNNEPELNI VALÓ HELY EZ KÉREM

„BEIDÉZTETTEK!!! ÉN IS MEG-MAKACSOLTAM MAGAM . . .“

MÉG LEHETNE EGYEZNI AZÉRT . . .

„VISSZA KELL ADNI EZT A HELYET A NEMZETNEK“

VÖRÖSMARTY-EMLÉKOSZLOP a szétesö présház romjai előtt. A Főti dal szárnyaszakadtának gyönyörű helyét mentse meg a nemzeti kegyelet!

(Jánossfy Endre felvételei)

Páris: ÚJ FRANCIA ÖNKÉNTESEK indulnak a párisi pályaudvarról a keleti frontra, csatlakozni a francia légióhoz, a bolsevizmus elleni közös harcban

Páris:

ÚJRA BOMBÁZTÁK az angolszászok a francia fővárost. A külvárosi lakónegyedek sokat szenvedtek . . .

←

Világ

SZÓFIA . . . BERLIN . . .

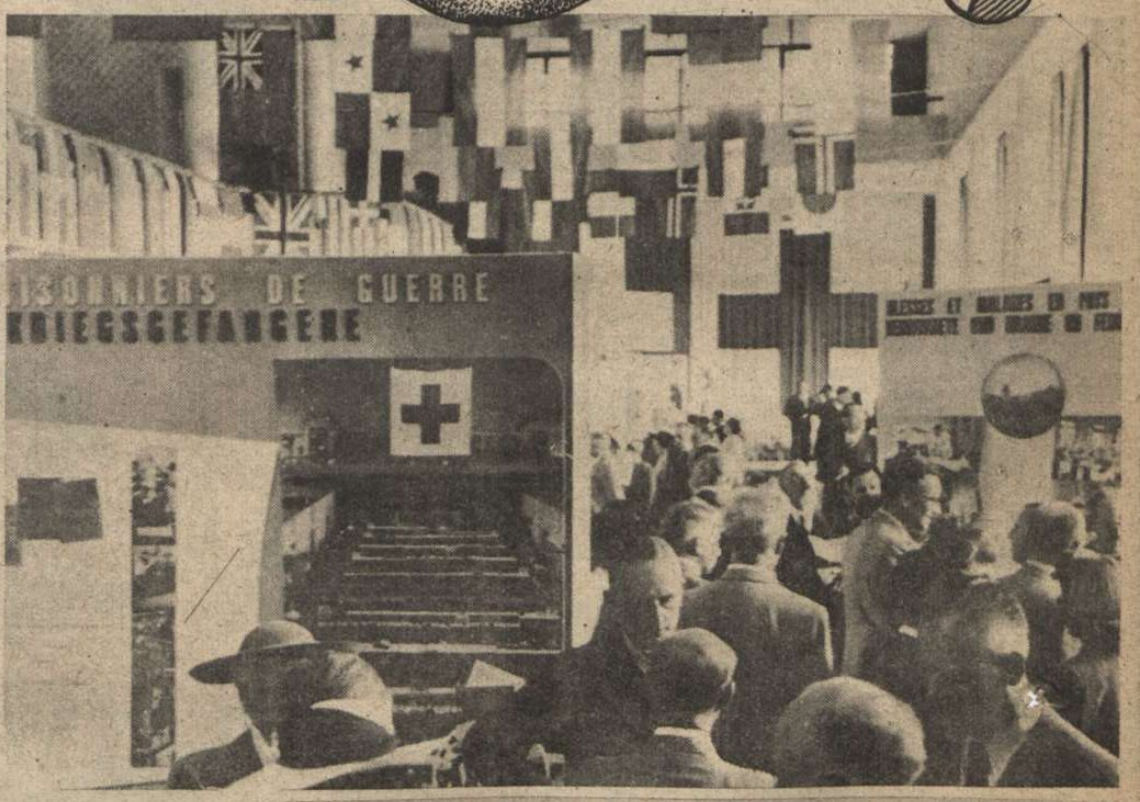

Zürich: →

A NEMZETKÖZI VÖRÖSKERESZT nagy kiállításának megnyitása. Hatalmas emberbaráti munkát végez a világ minden területére kiterjedő háborúban a nemzetközi Vöröskereszt svájci központja

Madrid:

FRANCO SPANYOL ÁLLAMFŐ, a nacionalista uralom megteremtésének évfordulóján nagy beszédet mondott a madridi ünnepségen, a bolsevizmus elleni európai küzdelem szükségéről ←

60 ESZTENDŐS A VILÁG LEGRÉGIBB GÉPKOCSIGYÁRA!

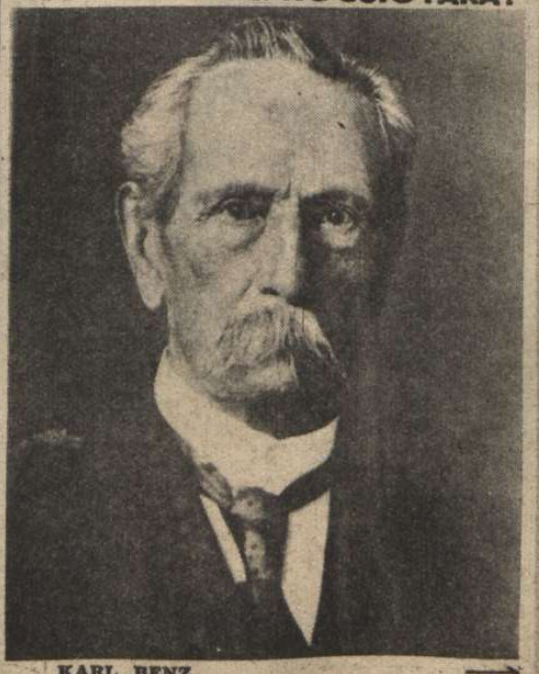

KARL BENZ, a német feltaláló, aki 1883 október 1-én alapított gyárával a gépkocsitermelés csodálatos és szédítő folyamatát megindította

↑

→

A VILÁG ELSŐ GÉPKOCSIJA. Benz zseniális műve, az 1885. esztendőből. Ez a gép az automobil ősapja. Ki hinné ma már, hogy csak 60 esztendő választ el bennünket a gépkocsi-ipar megteremtésének első napjától? . . .

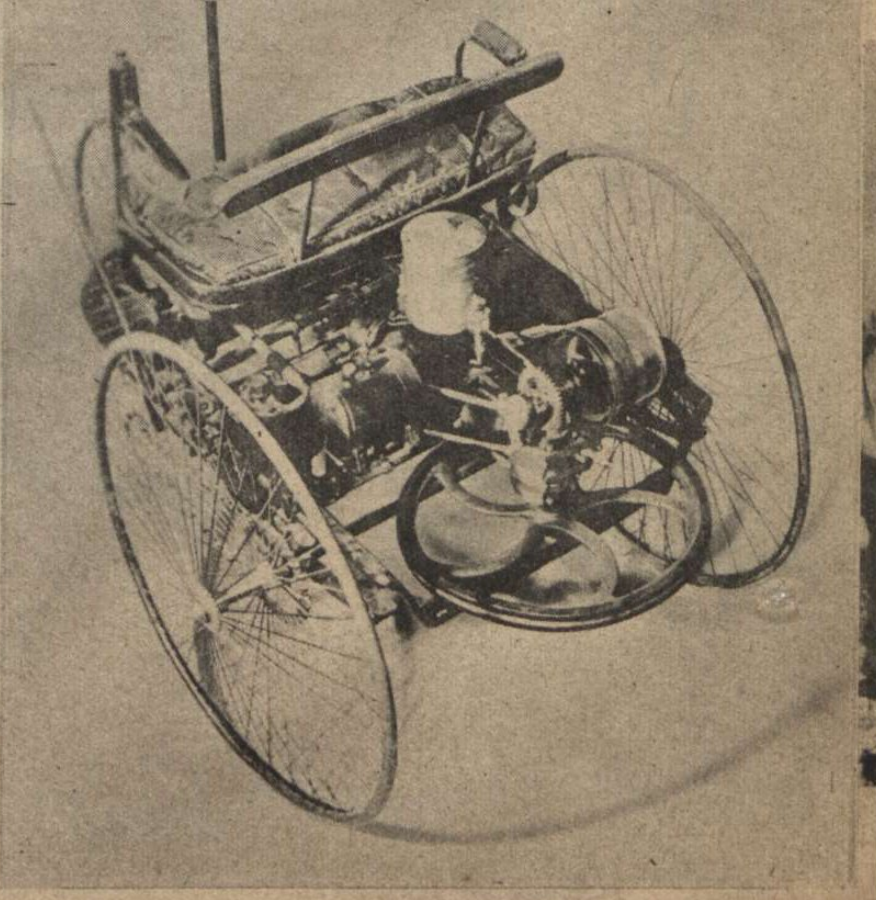

Berlin: SKORZENY, Mussolini megszabadítója, a berlini aratási ünnepségen felemelt kézzel köszöni meg a Sportpalast közönségének viharos üdvözlését.

Hídág

Lugano: →
AZ OLASZ KIRÁLY LEGIDŐSEBB LEÁNYA is Svájcba menekült négy gyermekével együtt s a luganoi Villa Castagiona vendége

Berlin:
GÖBBELS BIRODALMI MINISZTER a berlini Sportpalast előtt. A német propagandaminiszter nagy beszédben ismertette a háborús helyzetet

VISINSZKI, a szovjet helyettes külügyi népbiztosa lett az angol-szászok által életre hívott Földközi-tengeri bizottság bolsevista tagja. A szovjetnek beleszólást biztosítottak ilyenformán a megszállott olasz területek ügyeinek intézésébe . . .

Berlin: FILIPPO ANFUSO, Olaszország volt budapesti követe megérkezik Berlinbe. Anfusót Mussolini berlini követnek nevezte ki. A fasiszta egyenruhás olasz diplomatát a hatalmas termetű Dörnberg követ fogadta a berlini repülőtéren

Belgrád:
Dr. HERMANN NEUBACHER a német birodalmi külügyminisztérium délkeleteurópai külön megbízottja, fontos új megbízatással Belgrádba érkezett s átvette állandó hivatalát, a szerbiai német katonai főparancsnokság mellett történt beosztással.

London: A VIDÁM KNOX az Amerikai Egyesült Államok tengerészetügyi minisztere, londoni látogatásának végén fogadta az angol sajtó képviselőit. Nyilatkozatában kijelentette, hogy „hamisnak és alaptalannak bizonyult az a feltevés, hogy a háború ez év karácsonyára véget ér." Knox szerint, „az európai erőd elleni háború, éppen csak hogy megkezdődött..."

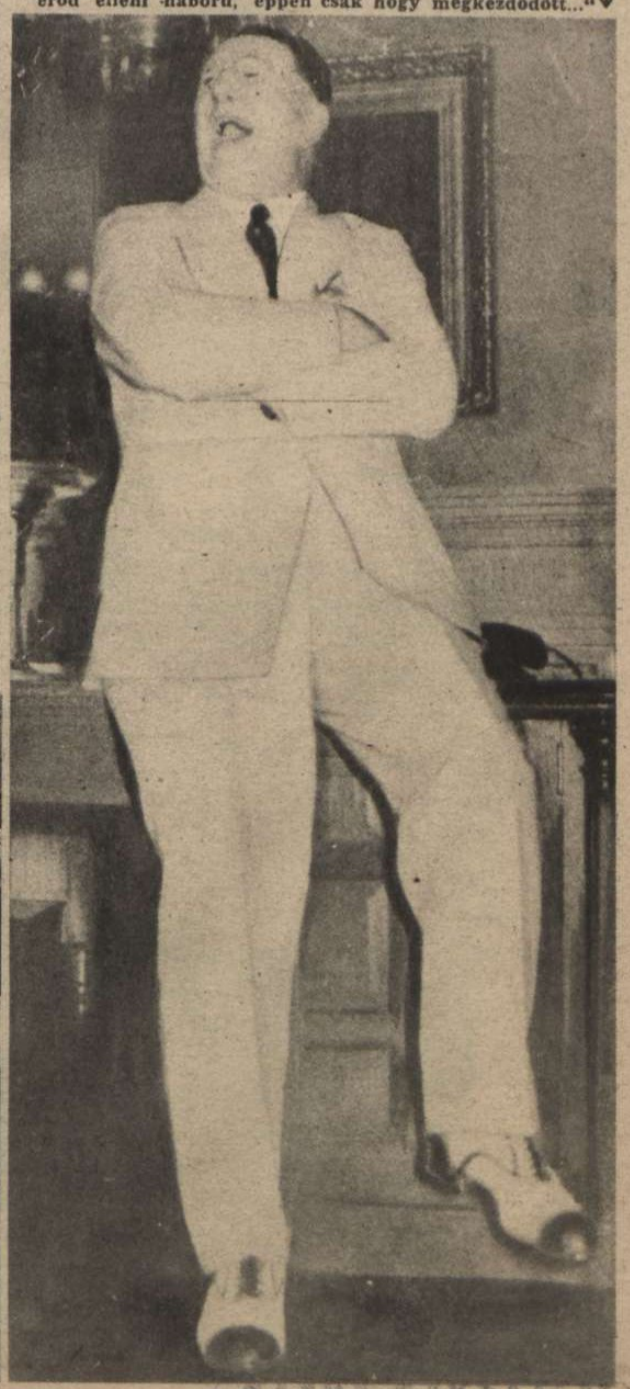

mi történik

ZAGRÁB: ANTE PAVELICS, A HORVÁT POGLAVNIK kihirdeti a zágrábi Márkus-téren Isztria és Dalmácia bekebelezését a horvát államba. „Horvátország függetlenségét már semmi sem korlátozza az adriai tengerpartnak az anyaországhoz való visszatérése után," — mondotta a Poglavnik ünnepi beszédében

Az olaszországi események forgatagában tökéletesen megváltozott a balkáni államok helyzete s a váratlan és gyors történelmi átalakulás folyamatát kötelességünk a legnagyobb érdeklődéssel figyelni... Az olasz nagyhatalmi befolyás, — a Badoglio-kormány sorsdöntő elhatározásai következtében, — összeomlott és megszünt a Balkánon s az első hetekben úgy látszott, hogy az uralmi egyensúly megrendülése végveszedelmbe dönti az adriai partvidéket, olcsó prédához juttatja a partizánokat, rászabadítja nagy területekre az anarchiát és az ellenséget s beláthatatlan következményekkel meggyengíti Délkeleteurópa védelmi rendszerét. Ezt a súlyos lehetőséget már nagyrészben meghiúsította a német hadsereg villámgyors balkáni felvonulása s a megváltozott helyzethez észszerűen hozzáigazodó térrendezési politika következetes érvényesülése: Isztriát és Dalmáciát hozzákapcsolták

SPALATO KIKÖTŐJE
amelyet a kommunista bandáktól rohammal foglaltak el a rendteremtő német osztagok

A HORVÁT POGLAVNIK (x), az ország megnagyobbodását ünneplő nép között.

ZÁGRÁB: DR. NIKOLA MANDIĆ a megnagyobbodott Horvátország első miniszterelnöke

A DALMÁT TENGERPARTON. Német tüzérek állásba húznak egy nehéz üteget.

HARCI REPÜLŐ TIRANA FÖLÖTT. Az albán fővárosból rendet és nyugalmat jelentenek.

NÉMET PÁNCÉLOS EGYSÉGEK BEVONULÁSA ALBÁNIÁBA. Képünkön a tiranai autóút baloldalán az albán királyi palota látszik, amelyben egy előrerohanó német páncélos rohamcsapat, már a főerők beérkezése előtt elfogta a Badoglio által kinevezett új olasz hadseregparancsnokot és vezérkarát...

a Balkánon?

Horvátországhoz, Albánia és Montenegró előtt nyitva áll az önrendelkezési jog érvényesítésének útja, Szerbiában a józan elemek megpróbálhatják méltányos feltételek mellett az életmentő rendteremtést, Görögország függetlenségének megerősített biztosítékával alapozhatja meg jobb jövendőjét s a balkáni végeken, a tengerek szigetvilágában, a német fegyverek új sikerei, összefüggő védelmi övezet kiépítését és szívósan ellenálló megtartását valószínűsítik. A súlyos balkáni nehézségeket senki sem tagadja, de megszüntetésük elsősorban a balkáni népek érdeke! Kemény harc folyik sokfelé a csetnikek és partizánok gyakran igen sűrű sorai ellen s a balkáni kohó rőt fénye hol itt, hol ott lobban magasra... Európa népei csak azt kívánhatják, hogy a rend, az értelem, a reális érzék és a kölcsönös együttműködés szellemének uralma arasson tartós diadalt a Balkánon.

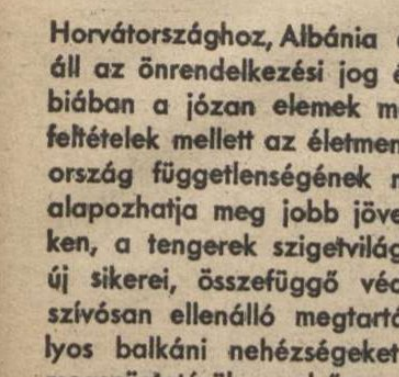

ZÁGRÁB: NAVRATIL FRIGYES TÁBORNOK AZ ÚJ HORVÁT HADUGYMINISZTER szervezi meg a katonai közigazgatást Isztriában és Dalmáciában

NÉMET KATONAI SZEMLE ATHÉN FŐUTCÁJÁN

ALBÁN ÖNKÉNTESEK, akik a kommunista bandák leküzdésére jelentkeztek a bevonuló német csapatoknál

KÉNYSZERLESZÁLLÁS SZERBIA KOMMUNISTÁKTÓL MEGSZÁLLT TERÜLETÉN!

A nagy német szállítógép motorhiba miatt kénytelen volt a legveszedelmesebb ellenséges területen leszállani

2 A szerencsétlenül járt gép legénysége, egy fölöttük elszálló repülőt figyelmeztet, aki a legközelebbi légi kikötőből azonnal segítséget küld.

3 Géppisztollyal vigyáz az őr, amíg elkészülnek a motorjavítással s felemelkedhetnek újra a levegőbe... →

BAJTÁRSI ÖNFELÁLDOZÁS!

1 VIGYÁZAT! TORPEDÓK!... A német biztosító naszád parancsnoka észreveszi az ellenséges torpedók csíkjait a vízen. Félelmetes gyorsasággal rohannak a halálos lövedékek a karaván legnagyobb hajója felé s a naszád parancsnoka elhatározza, hogy megmenti az értékes rakományt és teljes sebességgel a torpedók elé fordul...

2 A KICSI FELÁLDOZZA MAGÁT A NAGYÉRT... A torpedók a naszád oldalában robbannak, de a szállítóhajó megmenekül. Tiszteletet parancsol az ilyen hősi kötelességteljesítés

HARCKOCSI, lángszóró és páncélgránátos az ellenrohamban. A szovjetfronton, a 4. hónapban is elkeseredett hevességgel tombol a nagy csata

EJTŐERNYŐS rohan kézipisztolyával szorongatott bajtársai segítségére

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

Feltűnően megszaporodtak az elmúlott hét folyamán a komoly angolszász jóslások a világháború folytatásának fokozódó nehézségeiről és a válsággal fenyegető feladatok emberfeletti sokaságáról! Könnyelműség volna elhamarkodott következtetéseket vonni le a borulátó megállapításokból, de annyit feljegyezhetünk az idők krónikájának szélére, hogy az *olaszországi események* és a *szovjet tömegtámadások* nyomán keletkezett győzelmi reménységek bőven felfestett élénk színeit elnyelte az őszi köd s az angolszász katonai és politikai szakértők jónak látják lehűteni az indokolatlan, vérmes ábrándokat s hozzászoktatni Anglia és Amerika közvéleményét, a kockázatos háború nyers valóságának megismeréséhez... *Világok megütközésének ötödik véres esztendejébe kanyarodott a hadak útja.* Gigantikus méreteiben felfoghatatlan immár a termelési, technikai, gazdasági és katonai erőfeszítés *összessége* s csak annyit tudunk teljes bizonyossággal, hogy *bármelyik fél*, ideiglenesen súlyos csapásokat mérhet a másikra, ha óriás hadi gépezetét átmeneti célok szolgálatába állítja *s nem törődik avval, hogy menynyi ereje marad az utolsó, döntő fordulatra!*... Kötetet lehetne írni ennek a ténymegállapító mondatnak részletes indokolásáról, de a mai helyzetben talán elég annyit mondani, hogy *sem az angolszász, sem a szovjetorosz részletsikerek nem számíthatók a döntőjelentőségű hadműveletek fegyvertényei közé. Knox* amerikai tengerészetügyi miniszter, őszintén megmondotta, hogy a szövetségesek most állanak a legsúlyosabb küzdelmek és áldozatok előtt; *Elmer Davis*, az amerikai haditájékoztató iroda vezetője hivatalosan bejelentette, hogy Németország bombázása nehezebb és költségesebb lett; *Chandler* amerikai szenátor kimondotta, hogy a francia tengerpart megtámadása öngyilkosság lenne; a *szovjet* hivatalos sajtója keserű, türelmetlen és fenyegető hangon követeli az *igazi második frontot*, a moszkvai értekezlet előestéjén; *Hore Belisha* óva inti Angliát egy angol-szovjet válság felidézésétől; a *londoni* nagy lapok katonai szakértői szinte egyhanguan a vörös hadsereg nagy támadásának ellanyhulásáról értekeznek; *Washingtonban* újra megtüzesedett a vita a csendesóceáni front elsőbbségéről: — *ki állíthatja hát, a katonai és diplomáciai kérdések remegő megfeszülése idején, hogy eldőlt már a sorsa a világküzdelemnek?... Várjanak a jósok és csendesedjenek. A háború elképzelhetetlen meglepetéseket is rejtegethet méhében s ha valami isteni csoda a béke tárgyalóasztalához vezetné a világfrontokon harcoló nagyhatalmakat, Anglia, Amerika és Szovjetoroszország képviselői bizony nem állíthatnák azt, hogy a csatatereken kivívott sikereiket áldozzák fel az ésszerű, az igazságos és megegyezéses béke érdekében... A hadihelyzet nem teszi indokolttá az ellenséges tábor elzárkozását a világkonfliktus békés megoldásától, mert az európai jogos kívánságok teljesítése aránytalanul kisebb áldozat a népben, földben és nyersanyagban dúsgazdag nagyhatalmaknak, mint a háború folytatása és a bizonytalan jövendő kockázatának elviselése...*

A szovjetfront

eseményeiről, a hét végén megoszlottak a katonai vélemények. *Moszkva általános rohamot jelent a legfontosabb gyujtópontokban s Berlin cáfolja a nagyobbarányú változást és hadi tevékenységet. Valószínű*, hogy a vörös hadsereg az északi hadszíntéren és a Dnyeper középső folyásánál új áttörési

ROHAM A VÖRÖSÖK DRÓTSÖVÉNYEIN ÁT

A NÉMA LÖVÉSZÁROK. Ezen a szakaszán a szovjetfrontnak, a vörös hadsereg 40 páncélosa semmisült meg egyetlen rohamban s a lövészárkok megteltek szovjet halottakkal

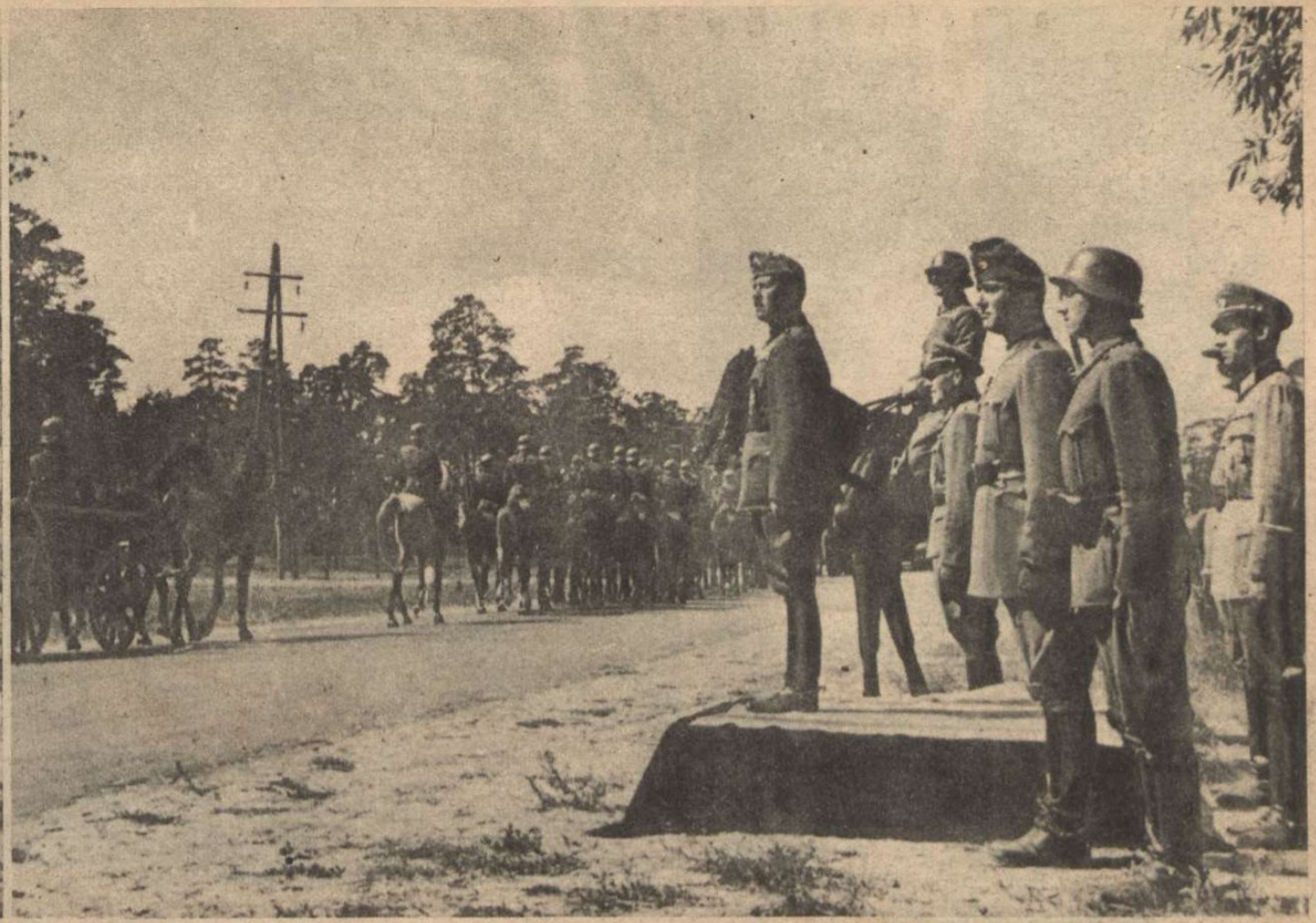

MAGYAR HUSZÁROK UKRAJNÁBAN. A partizánharcokban különösen kitünt magyar lovasegységek szemléje

ÉS ÚJ FORDULATOK

Irta: Rajniss Ferenc

kisérletre összpontosítja erőit s a hadijelentésekben *előlegezi a sikert*, a csapatok lelkesítésére ...

A 8 hónapig dicsőségesen védett kubáni hídfőt, a németek Tamanszk tervszerű kiürítése után elhagyták s az utóvédek is átkeltek már a kercsi szoroson a Krim félszigetre. A kis erőkkel védett kubáni hídfőnél a szovjet 355,000 embert, 1045 páncélost, 2281 repülőt, 291 ágyút és 14.026 foglyot vesztett ...

Az *Azovi tenger* partján, *Melitopol* térségében a szovjet újra nagy támadást indított, de erős páncélos és gyalogos kötelékeit a németek visszaverték. A *Dnyeper*-kanyarnak *Kievig* húzódó térségében *érezhetően fokozódik újra az ellenséges nyomás* s a szovjet válogatott csapategységek feláldozásával iparkodik a folyó nyugati partján elfoglalt hídfőállásait kiszélesíteni. *A német légi haderő nagy csatákat vív a szovjetfront déli szakaszán a vörös csatagépek alakulatai ellen és sűrűn beavatkozik a földi harcokba, meghiúsítani új szovjet hídfőállások létesítését.* A *Kievtől* keletre, északra és délre folyó ütközetekről Moszkva napok óta hallgat.

Valóban új esemény a szovjetfronton, a Velikije Lukitól délre megindult hatalmas vörös támadás, amely különösen Nevelj körzetében az állandó rohamok és ellenrohamok tüzében lángol. Velikije Luki körül nyugalom volt egész nyáron át s a meglepetésszerű súlypontalakítással, itt csak egy hét óta kisérletezik a harcbavetett vörös hadseregcsoport. A *Ladoga-tótól* délre és a *Volchov* szakaszán is erősebb helyi támadásokat indított a szovjet, valamint *Nevelj körül, nagyobb hadműveleti célok megoldására vállalkozott.* Erős gyalogsági és páncélos kötelékek, feltünően sűrített légi támogatással betörték a német vonalat s megkezdték a betörési pont kiszélesítését nyugat és dél felé. Az erélyesen megindított német ellentámadások felfogták és visszavetették a szovjetroham egymásra torlódó hullámait. Német helyzetmagyarázat szerint, *a vörösök most a Düna középső szakaszának vidéke irányában próbálják meg az általános áttörést s ez a terv Riga irányában, a Baltikum felé mutat. Ha számbaveszük azt a pusztító tényt, hogy a szovjethadsereg az utolsó három hónap folyamán, a német elhárító arcvonal elleni támadások során, több mint kétmillió embert, 20,000 harckocsit, 7500 repülőgépet és 7000 ágyút veszített, akkor ennek az új vállalkozásnak sem jósolhatunk átütő sikert!*

Olaszországban

a déli frontról érkező hírek arról számolnak be, hogy az angol-amerikai haderő a délolaszországi arcvonal *középső szakaszán* folytatja heves helyi támadásait, a többi szakaszon azonban, csak élénk tüzérségi és felderítő tevékenység zajlik. *Változatlanul az a véleményünk, hogy az olasz front még nem alakult ki s minden magyarázat túlzott, erőltett és az eseményektől gyorsan megcáfolt marad, amíg az összefüggő, végleges arcvonal ki nem alakul. Egyes helyek, városok, falvak feladásából nem lehet az egyesült német és olasz fasiszta alakulatok erejére és szándékára következtetni, ha nem ismerjük fővonalaiban a hadvezetőség terveit.*

Korzika szigetét, összes nehéz és könnyű fegyverzetükkel együtt elhagyták a német csapatok s bevonultak *Kesselring* vezértábornagy seregéhez. Ugyanakkor azonban a németek merész rajtaütéssel elfoglalták *Kosz szigetet*, miután napokig tartó kemény harcban leverték az olasz és angol helyőrséget.

A szárazföldön, Termolinál, az angolok új partraszállást hajtottak végre s támaszpontjuk kiszélesítése után, erős páncélos és gyalogos kötelékekkel heves támadásba kezdtek, hogy a német arcvonal balszárnyát benyomják és átkarolják. Elkeseredett viaskodás után, az angol terv meghiúsult. A balkáni térségben kedvezően halad a bandák elleni tisztogató harc s a legújabb hírek szerint, önkéntes orosz és kozák hadosztályok is harcolnak már a Balkánon a németek oldalán.

A tengeri és légi

háború fejlődésében biztató előjelek mutatkoznak. *Német búvárnaszádok* elsülyesztettek a hét elején *7 hajót, 59,000 tonnát* és egy angol rombolót és súlyosan megrongáltak több hajóegységet. Az északafrikai partvidék előtt, a német légierő kötelékei támadtak egy angolszász hajókaraványra *s 16 hajót, 130,000 tonnát torpedóztak meg.* A Földközi tengeri harcokban a német zuhanó harci repülőgépek több ellenséges cirkálót, rombolót és egyéb hadihajóegységet súlyosan megrongáltak.

A légiháború arányaira és a német védelem erejére egyformán jellemző, hogy a hét folyamán, Kassel megtámadásánál 44 bombázót, Majnafrankfurt fölött 41 gépet, Bréma fölött 45 négymotoros nagybombázót lőttek le a németek. Délnémetország támadása során az angolszász bombázók többször Svájc fölött repültek be német területre. A német légi haderő hatalmas kötelékei megtámadták Londont, Norwich városát és délkeletanglia sok katonailag fontos pontját. London területén hatalmas tüzek keletkeztek. Az angol főváros is érzi már a légiriadók izgalmát s a tűz, az emberveszteség és az anyagi kár borzalmait ... A hét végén az angolszászok csak a megszállott nyugati területek fölött, *24 óra alatt 107 repülőgépet vesztettek! Pedig még nem szólaltak meg Németország új fegyverei ...*

FÜSTBEN, LÁNGBAN, NEHÉZ TÜZBEN ELÖRE! ...

A „TIGRISEK" ÁTTÖRIK A SZOVJET ZÁRÓTÜZET

Képünk a súlyos ütközetben résztvett egyik Tigris páncéltornyából készült

A délolaszországi hadszíntéren

KESSELRING VEZÉRTÁBORNAGY (baloldalt), Vietinghoff-Scheel tábornokkal, a Termoli térségében harcoló német páncélos csapatok parancsnokával, a délolaszországi főhadiszálláson.

KÖZELHARCBAN A BIFERNO FOLYÓ PARTVIDÉKÉN

ELŐKERÜL A REJTEGETETT HALÁLFEJES FASISZTA LOBOGÓ, s az olasz zászlóalj csatlakozik a délen harcoló német csapatokhoz

GRÁNÁTVETŐ FELÁLLÍTÁSA az utcai harcban egy délolaszországi községben

A LEGSZEBB TÜZÉRSÉGI MEGFIGYELŐ ÁLLÁS
az olasz harctéren, egy szőlőlugasban... ←

AMERIKAI PÁNCÉLOSOK LEKUZDÉSE AZ OLASZ TENGERPARTON

EGY ILLUSZTRÁLT IDÉZET

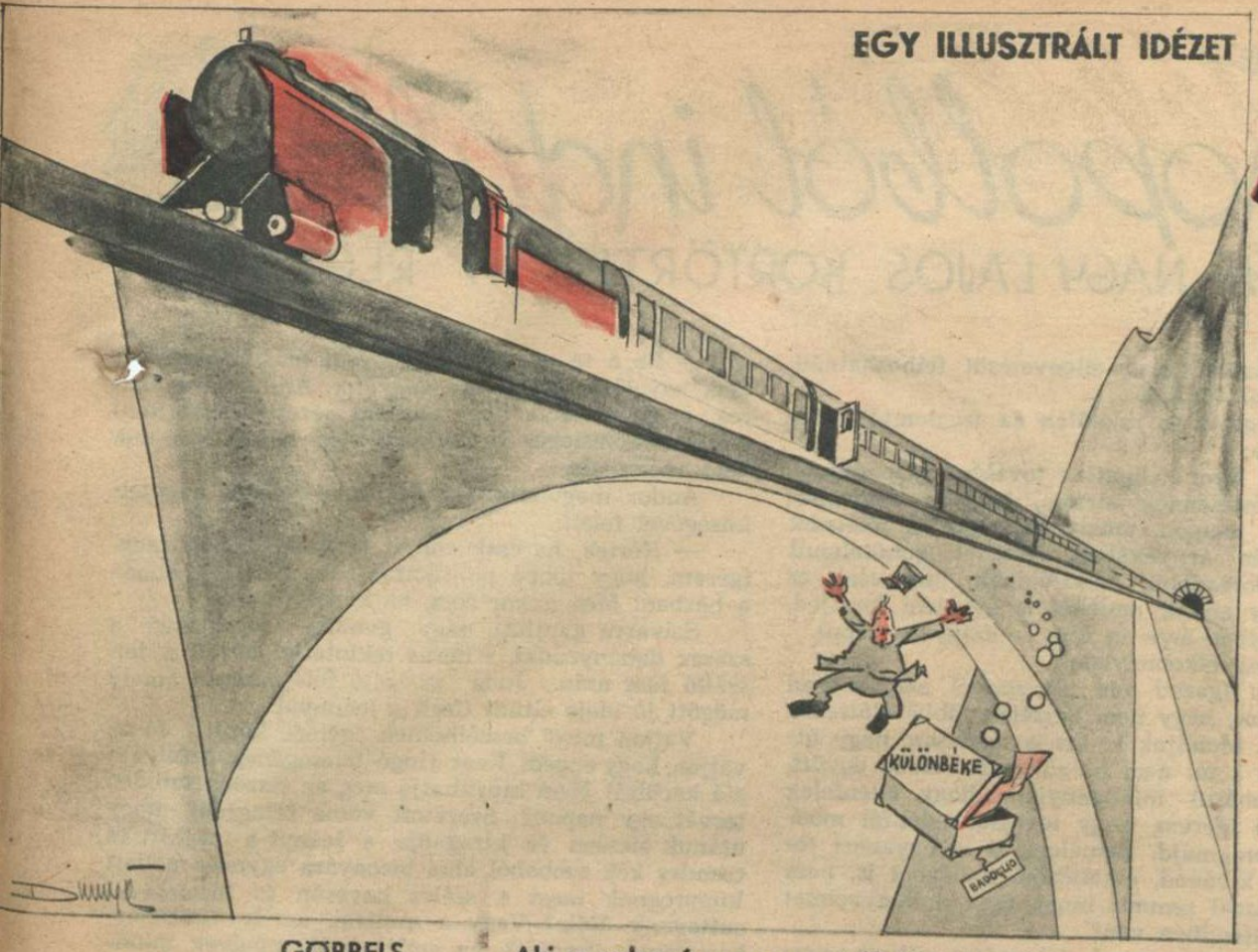

GÖBBELS „Aki a robogó gyorsvonatról útközben leszáll, az kitöri a nyakát!"

A NÓTA VÉGE:

„Ha meghallják had hallják,
Úgy is tudja már a világ
Hogy mi egymást szeret
Jükszeretjük,
Hogy mi egymást soha el nem feledjük!...

LANYHA A PIAC?...

—Mondja Schwarz úr, milyen a helyzet a tőzsdén? Barátságos?

— Barátságos? Vidám uram, vidám! Csekély húsz százalékos felárral kínáltam a papirjaimat és mindenki — röhögött!...

A JÓSNŐNÉL:

— Ön, kedves uram, — ahogy a kártya mutatja, — szeretett volna kimenni Délamerikába, de nem tudott idejében realizálni. A makkhetesből azt látom, hogy többször beidézték a Markó-utcába, de nem utoljára. Uraságod ezután is sok pénzt fog keresni, de nagyon vigyázzon a fekete dolgokra, mert veszedelem kerülgeti. A kedves fia lapától, de egészséges marad. A kedves felesége egy gyémánt karkötőre alkuszik, amelyben három kő hamis és a keresztény hangostársa éppen most csapja be uraságodat az átírt üzletben...

NÉHA MÉG A SZAKEMBER IS TÉVED

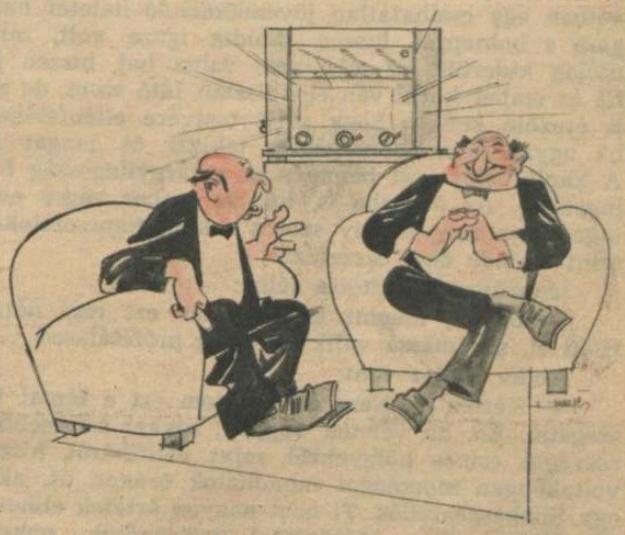

— Azért maga egy bátor ember, Rósenfeld úr, — hogy ilyen hangosan meri hallgatni Londont.

— Maga nevetni fog! Én nem is Londont hallgatom...

BOMBAÜZLET

a komoly felkészülés, a háború utáni világ demokratikus berendezésére!...

A NAGY KÉRDÉS A MADÁCH SZÍNHÁZBAN

Várkonyi-Hamlet:

— Lenni? Vagy nem lenni?! →

AZ ÚJ KERESZTÉNY

— Záli, hány óra van?

— Féltíz.

— Semá Jiszrael! Lekéstem a miséről!..

←

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(60.)

Andor mosolygott.

— Naiv vagy, barátocskám, ha azt hiszed, hogy ezzel a módszerrel valamire mégy még. Vakok vagytok, hogy az események rúgóit nem látjátok és úgy próbáltok védekezni történelmi szükségszerűségek ellen, mint a strucc, mikor veszély idején a homokba dugja butuska fejét. Ugyan...

A legidősebb Reményi homlokán még mélyebbre vágódtak a redők. Igazán nem hiányzott más, mint hogy ez a károgó vészmadár még feketébb képet fessen elébe, mint amilyen sötétnek maga is látta a jövőt. Megtanulta már, hogy Andor szavaiban egy csalhatatlan jövendőmondó ítéletét hallgasa a holnapról, hiszen mindig igaza volt, mint utólag kiderült. Ez még nem volna baj, hiszen jó, ha az ember körül van egy tisztán látó szem, de azt is éreznie kellett, hogy saját testvére ellenfelének, ha ugyan nem ellenségének tekinti őt magát is. A kapitalistát nézi benne s ez a tárgyilagosság felingerelte. Az ördögbe is, hát az ember végre nem tagadhatja meg az oly szoros rokoni kapcsolatokat, mint aminők őket összefűzik!

Ingerülten szakította félbe:

— Ugyan, megint kezded már ezt régi nótát! Hidd el, unalmassá válik lassan a prófétálásod...

Andor vállat vont:

— Kérlek... Nem én kezdtem ezt a témát feszegetni. Én, ha veletek vagyok, sokkal szívesebben csevegek csinos hölgyekről, mint politikáról, hiszen voltaképpen monológot mondhatok órákon át, akár egy Shakespearehős. Ti nem nagyon értetek ehhez... Alapjában véve köszönettel tartoznátok nekem, amiért felvilágosítalak benneteket s ti ahelyett rámtámadtok és sértődöttet játszotok.

— Tudom, tudom... Te vagy a zseni, az előrelátó, a vátesz. Te vagy a zord és igazságos próféta, aki megjövendöli a romlott világnak a pusztulás iszonyatát... De visszás dolog kissé, nem gondolod, hogy a vagyon és pénz ellen dörögsz, bennünket ostorozol, mint egy Jeremiás és közben éppen úgy élsz az általad megvetett kapitalisták módjára, mint közülünk bárki? A próféta járjon darócban és táplálkozzék sáskával a pusztán, ne lakjék szőnyegek és képek között, s főleg ne fogyasszon ötfogásos vacsorákat, a Pommeryt pedig semmi esetre se részesítse előnyben a forrásvízzel szemben...

— Ez szép volt, — bólintott elismerően Andor. Hidd el, kedvesem, nem ragaszkodom különösen a pénz örömeihez, s le tudok majd mondani róluk, ha eljön az ideje. A magamfajta ember képes sáskán is élni... talán... Ezt persze, még nem próbáltam, de nekem minden esetre könnyebb lesz lemondani a vagyon öröméről, mint nektek, akiket, úgy látszik, hasztalan igyekszem a legjobb indulattal hozzászoktatni e gondolathoz. Hallgassak, azt akarod? Sőt talán azt is jónéven vennéd, ha a kosztért és lakásért lemondanék elveimről, hozzátok szelidülnék? Jelentsem ki, hogy a ti vagyonotok exterritoriális terület és adjak ünnepélyes ígéretet, hogy nem nyul hozzájuk senki? Túlságosan drága ár volna ez ebédjeimért, s a néhány pohár konyakért, amit számomra a pohárba töltesz, kedves Hugó...

Dermedt csend és kényelmetlenség szakadt a szobára. Hugó kivörösödött homlokkal ült a széken, s látszott, mily nehezen türtőzteti magát, hogy valami jóvátehetetlen gorombaságot ne vágjon öccse fejéhez. Végül csak annyi mondott, igen sokára:

— Szegény papa, hidd el, egy cseppet se örülne, ha élne és beszélni hallana téged...

Andor gúnyosan mosolygott.

— Papa? Mindig az ő emlékét tartod elömbe, mint valami pajzsot, ha úgy érzed, sarokba szorítottalak? Végre is mit akarsz tőlem? És soha nem próbáltalak ünnepélyesen rábírni, hogy az egyetlen elvhez, amit tisztelsz, hűtlenné válj. Nem bizonygattam, hogy mily kellemetlen látvány számomra a kapzsiságod, a mohóságod, amellyel a pénz után veted magad. Pedig hidd el, ez eléggé alacsonyrendű passzió. Igaz, ellenvetésül felhozhatnád, hogy ez családi tradició...

Hugó felugrott és rekedten az izgalomtól, harsogva kiáltotta:

— Slussz! Nem hallgatlak tovább egy percig se. Mondom, ízléstelennek tartom, hogy a vagyonról fecsegsz ilyen hangon, amelynek végre is jólétedet köszönheted és árnyékában életedet gondtalanul szentelheted forradalmi passzióidnak. Még csak az hiányzik, hogy apánk emlékét is gyalázni kezdjed, mint ahogy látom, erre az útra se szégyelsz lépni.

Andor arca elkomolyodott.

— Helyes. Igazad van, ilyesmivel nem szabad tréfálni. Ígérem, hogy nem beszélek többé előtted a forradalomról. Mondjuk ki azt is férfiasan, hogy útjaink elváltak s mi nem haladhatunk többé együtt. Vegyük tudomásul mindannyian, hogy ellenfelek vagyunk s én ígérem, hogy lovagias ellenfél módjára viselkedem majd. Remélem, ti is ugyanezt teszitek... Ha kívánod, elköltözöm a házból is, nem viszek magammal semmit innét, csak a könyveimet és ruháimat. Rendben van?

A szobára nehéz csend telepedett. Hugó nem tudta: komolyan beszél-e Andor, vagy ez is egyike merész tréfáinak, amelyekkel oly sokszor falhoz állította már a családot, s aztán kinevette őket, mikor látta: mily könnyen ugranak. Arcát fürkészte, de a sovány, aszkéta ábrázatról semmit se tudott leolvasni. A keskeny száj szigorúan záródott össze, a csontos homlok alatt a borús tekintetű szemek egykedvűen néztek a falra, amelyen széles aranykeretből a vagyonszerző apa tekintett a két fiúra.

— Nos? Áll az alku?

Hugó bizonytalan mozdulatot tett.

— Hogy képzeled? Azt akarod, hogy én kiutasítsalak a házból?

— Dehogy! Csak annyit mondj, hogy valóban nem maradhatunk tovább egy fedél alatt, én a forradalmár és ti, a polgári lelkek. Magam már sokat gondolkodtam ezen, de nem szerettelek volna úgy ítthagyni benneteket, mint aki egyoldalúan felbont egy szerződést.

— Majd...

Hugó kínlódott és hirtelen úgy érezte: valami nagy tragédiát indítana el, ha most igent mondana. Talán magát a forradalmat. Gyámoltalanná vált, mint azok a lelkek általában, amelyekben nincsenek ideálok, sem jók, sem károsak, s amelyek csupán a hasznos és veszteséges mérlegén szokták mérni a világot és az eseményeket.

— Szóval?

— Nem olyan egyszerű ez... Mit mondanának az emberek?

— Én nem törődöm velük.

— De nekem törődni kell. Elvégre a társadalmi...

Andor türelmetlenül félbeszakította:

— Kedvesem, ezt hagyjuk. A társadalomnak nincs beleszólása a mi magánéletünkbe. S azok a konvenciók, amelyekre te hivatkozni akarsz, már csak nagyon rövid ideig maradnak érvényben. Arra a kis időre nem érdemes tisztelni sem őket.

— Ez a te nézeted. Az enyém más. Maradjunk csak egyelőre így, ahogy vagyunk. Amit kérni akarok, csupán annyi, hogy előttem nézeteidet ne hangoztasd. Fölösleges ingerelned, elég bajom van nekem anélkül is.

Andor megvonta a vállát, s a győztes nagylelkűségével felelt:

— Kérlek, ha csak ennyit kívánsz! Máris megígérem, hogy többé politikáról nem beszélek ebben a házban. Még akkor sem, ha kérnétek reá.

Szivarra gyujtott, nagy gonddal ropogtatva a száraz dohányrudat, s derűs tekintettel nézett a felszálló füst után. Juda az ajtó felé bámult, amely mögött jó ideje eltünt Cecil a leánnyal.

Vajjon miről beszélhetnek egymás között? Jó az vajjon, hogy engedi Évát Hugó feleségének befolyása alá kerülni? Nem hiusíthatja meg az asszony minden tervét egy napon? Szeretett volna felugrani, hogy utánuk siessen és kiragadja a leányt a meghitt és csendes kék szobából, ahol bizonyára egymás mellett kuporognak most a széles heverőn és bizalmasan suttognak. Róla? Vagy a multról, amely visszahozhatatlanul elrepült? Az emlékekről, amelyek mindkettőjük szívében oly közeli rokonsággal élnek, hiszen gyermekségüket azonos körülmények között töltötték el? Talán Cecil, akiről tudta, hogy sokra becsüli az ő eszét, most azt mondja neki: menjen hozzá feleségül, ha kéri, mert derék ember? Ki tudja? Hátha titokban megveti az asszony, mint Andort, vagy a többieket, csak nem mutatja s most elriasztó dolgokat suttog Évának a „zsidókról", akik között élni kényszerül?

Egyszerre nyílt az ajtó és mosolygó, kipirult arccal a leány lépett közéjük, akik hallgatagon merültek el gondolataikba. Mögötte Cecil, utcai ruhában.

— Elviszem kis vendégünket, — mondta Juda felé fordulva. — Hallom, mindenféle szép dolgot vettek délelőtt. Megnézzük az anyagot és elvisszük az én szabónőmhöz. Mert nem elég, ha az embernek gyönyörű holmijai vannak, meg is kell azokat csináltatni.

— Persze, hogyne! — lelkesedett Juda. — Én is úgy gondoltam, hogy maga majd segít Évácskának szabót keresni és tanácsaival támogatja.

... MOSOLYGÓ KIPIRULT ARCCAL A LEÁNY LÉPETT KÖZÉJÜK,... MÖGÖTTE CECIL...

— Velünk jön?

Jobban szerette volna, ha ezt a leány kérdezi, de Éva tekintete kerülte az övét és hallgatott.

— Nem... — mondta vontatottan, pedig legszívesebben igent kiáltott volna, — nekem még dolgom van a bankban. Majd csak vacsoránál találkozunk, ha megengedik. Meghívnám magukat a Ritzbe estére. Jó?

Andor bólintott, Cecil pedig Hugóra nézett.

— Nem bánom, úgyis szükségem van egy kis kikapcsolódásra. Sokat dolgoztam ma.

— Tehát akkor nyolcra. Jó?

— KÁR... EZ A LEÁNY, KEDVESEM, NEM SZERETŐNEK VALÓ."

— Helyes. Nyolcra mi is végzünk már, mert a ruhákról való tárgyalás nem olyan egyszerű, — mosolygott Cecil.

Intett kesztyűjével és karonfogva Évát, az ajtó felé indult. A három férfi utánuk nézett. Két könnyű parfőm illatát hagyták a szobában, egy édeskés és egy cseppet keserű pára úszott a szivarfüstben, mint könnyű fátyol.

Andor megjegyezte:

— Hiába, a csínos nőknek még puszta látványa is elragadja az embert.

Hugó dünnyögött valamit, Juda nem is felelt.

Ittak még egy pohár konyakot, aztán Andor is, ő is elbúcsúzott.

A lépcsőn Andor bizalmasan karonfogta:

— Mondja, Balassa, de őszintén, mit akar ezzel a hamvas ártatlansággal?

— Hogy-hogy, mit akarok?

— Feleségül akarja venni, vagy...

— Én...

— Nézze, mi bizalmas barátok vagyunk, nem kell titkolózni, se szégyenkeznie. Nyugodtan megmondhatja.

— Azt hiszem, nem jönne hozzám...

— Tehát?

Rekedten felelt:

— Nagyon tetszik nekem.

Andor eldobta a szivart, amely csonkig égett már ujjai között, utána nézett, ahogy a lépcsőn füstölögve legurult s csak annyit mondott:

— Kár... Ez a leány, kedvesem, nem szeretőnek való. Nem is lesz belőle igazi szerető. Azok másfajták! Ez sírni fog, s talán öngyilkosságot követ el, mint a cselédek, akiket szerencsétlenné tett egy villamoskalauz. Bizonyos dolgokban a nagyon érzékeny úrilányok és a mindenesek hasonló módon gondolkoznak s hasonló elhatározásokra jutnak. Vegye el, ha lehet... Mint szeretőben, nem sok öröme telnék benne.

A kapuban kezet nyujtott és nevetve tette hozzá:

— Nehogy azt higyje, tán le akarom beszélni, vagy ellensége vagyok, mint ahogy Hugó hiszi... De én értek a nőkhöz, barátom. Ha már szeretőt akarunk, igyekezzünk úgy kiválasztani, hogy csak örömünk legyen belőle. Nos, viszont látásra. De gondolkozzék azon, amit mondtam. Kérje meg a kezét, ha annyira kívánja, az se nagyobb rizikó s miért ne mondana igent? Hugó sokkal csunyább volt, mikor Cecilt elvette s még hozzá zsidó is. Maga már öreg református.

Csúfondárosan intett és hangosan kacagva hátat fordított.

Juda rossz hangulatban ballagott tovább a bank felé. Mit akar ez az Andor az örökös akadékoskodásával? Csakugyan igaza van Hugónak, rossz szelleme a családnak és mindazoknak, akik körülte élnek, legjobban tenné, ha eltünne egy napon. Ámbár... Lehet, hogy igazat mond. Mit tud ő nőkről? Mennyire ismeri őket, e kényes virágait a férfi életének? Sokban hasonlit Cecilhez ez a leány s vajjon Cecil lehetett volna valaha is szerető? A finomság és érzékenység csakugyan nehezen viselheti el azt az állapotot, amely végre is semmiben se különbözik azoknak a páriáknak életétől, akik az utcán árulják magukat. Még ha szeretné őt, talán... Ámbár, akkor nyugodtan feleségül kérhetné. Erre gondolni se mert, s nem táplált illuziókat afelől, hogy szívében valami gyöngéd érzést képes kelteni. Elszédíteni? Ezért követett el mindent mostanáig, s ezért nyitja ki gazdagsága egész bőségszarúját is szeme előtt, hogy elkápráztassa vele. Mi lesz erősebb benne? Az a tisztesség-e, amelyről Andor beszélt az előbb, vagy a jó és gondtalan utáni vágy? Utolsó eszköznek ott van az anyja is, a gyámoltalan és tehetetlen öreg asszony... Azért talán sok mindenre képes lesz, amit sajátmagáért nem tenne meg soha.

A redőnyt már lehúzták az ajtón, az udvar felé kellett kerülnie. Javában dolgoztak a két szobában, Stern bácsi homlokára tolt pápaszemmel hasalt a nagy főkönyvre, Gereben úr hosszú számoszlop fölött mormogott, mintha imádkoznék. Komor az igazgatói szobában leveleket olvasott.

— No, végre, — mondta kissé haragosan, — egyszer magát is látni lehet! Azt hittem már, tudathasadást kapott és elfelejtette, van egy bankja s valahol az Angyalföldön csavarog, mint kezdő betörő.

— Ugyan hagyjon! Annyi a szaladgálni valóm, hogy azt se tudom, hol a fejem...

A magamét én is gyakran tapogatom. A különbség csak az, hogy én az üzlet miatt, maga pedig nem tudom miféle ügyeiért. Folyton szaladgál, utazik, mint egy diplomata, a városban csavarog, s felé se néz a banknak. Mit gondol? Jól van ez így?

— Veszekedni akar velem?

— Akar a frász! Még azzal is rongáljam az idegeimet? Csak éppen azt szeretném értésére adni, hogy én nem vagyok magának alkalmazottja, akit dolgoztat, miközben passziói után futkos. Nézze, annyi munka gyűlt itt fel, hogy egy hétig se másznak ki belőle, ha nekifekszik.

— Ígérem, hogy holnaptól kezdve rendesen bejárok.

— Mi van avval a telekkel, amit kínáltak a Vizivárosban?

— Meg kéne nézni.

— Te jó Isten a világ felett! Hát még ezt se intézte el? Meglátja, elcsípik az orrunk elől, pedig az nagy baj lenne. A pénzt nem szabad tartani, barátom. Csak minél előbb befektetni valamibe...

Juda a postát turkálta, levelekbe kukkantott bele, az érdeklődés teljes hiányával. Hiába, képtelen volt önmagát rávenni, hogy az üzlettel komolyan foglalkozzék. Tudta, hogy ez nem jól van így, s Komor szemrehányásai teljesen jogosak de mit csináljon? Teregesse ki előtte, hogy amíg ezzel a leánnyal valamire nem jut, képtelen egy épkézláb ötletet kiagyalni? Volt már ez az Arnold életében valaha is ilyen helyzetben? Neki itt van a Manci kisasszony, aki egyre kevesebbet dolgozik, s napról-napra elegánsabb. Bundában jön a hivatalba, egész nap a körmeit fényesíti és a telefonszámlát szaporítja, mert összes barátnőit végigcsevegi, a bank számlájára, persze. Gereben úr útálja, nem is szólva Stern bácsiról, aki egy kanál vízben megfojtaná, csak éppen nem mernek ellene szólni semmit, hiszen tudják, hogy az egyik főnök úr babája. Arnold bajosan értené meg, mit jelent az, mikor egy férfit teljesen felkavar egy nő. Rá kell hát hagyni, majd csak rendbejönnek a dolgok és akkor nekifekszik az üzletnek.

A fene egye meg, ezt a telket azért tényleg el kellett volna intézni...

— Látta azt a levelet, amit Munkácsról küldött magának valami Nussbaum?

— Nem.

— Ott van, ni, az a mocskos boríték... A levélpapír se különb. Azt hiszem, az utcán szedte fel. Miféle alak ez?

— Bankár.

— Micsoda?

— Mondtam már, hogy bankár.

— És ezt maga egészen komoly képpel tudja ismételni?

— A Nussbaum bácsinak annyi pénze van, hogy mindkettőnket könnyűszerrel ki tudna fizetni s még maradna is neki valamije.

— Ahá... Uzsorás...

— No és? Van talán valami szégyelnivaló abban, ha valaki a legnagyobb kamatot képes kivágni a félből?

— Semmi.

Kezébe vette a levelet és lassan betűzgetni kezdte. Bizony, nem volt valami könnyen olvasható írás. Az agg Nussbaum konzervatív ember maradt élete végéig, ezért német, magyar és jiddis szavakkal keverte nem csupán beszédét, de levelezését is. Inkább kitalálni lehetett, mint végigböngészni, amit írt. Juda hozzáült, kiterítette az asztalra a gyűrött, krajcáros papírt, amelyen persze nem volt semmiféle cégjelzés s mint valami rejtvényt az ujságban, bogozni kezdte a görbe és reszketeg sorok értelmét.

Komor aláírt; Manci hozta be a postakönyvet, s miközben lapjait forgatta, fényeskörmű ujjai hozzáértek a főnök kezéhez. Összemosolyogtak.

— Na, mi van benne? — érdeklődött, mikor végre az utolsó sort is végigsilabizálta s a bőrmappára ejtette a levelet.

— Igen érdekes... Hallott már maga arról valamit, hogy a Felvidéken cseh agitáció van?

— Mi?

— Mondom. Cseh agitáció. Nussbaum bácsi írja, hogy egész csomó ember járkál Munkácson is, azt beszélik: a háború után az övék lesz a város.

— Ez egy marhaság, ne haragudjék. Hány éves az az öreg zsidóember?

— Hetven. De lehet, hogy több.

— Valószínűleg több. Aggkori elmegyengesége mindenesetre van. Hogy képzeli azt, hogy csehek? Hát hol van az a Csehország? Az egy osztrák tartomány, apuskám.

— Nézze, én nem tudom, hogy van, mint van, de a Nussbaum bácsi nem szokott a levegőbe beszélni... Mit tudja maga, mi mindent hallanak ott az emberek? Nézze, ha jól meggondolom, én már tizenkettőben tudtam, hogy itt háború lesz a muszkákkal... Pedig én nem voltam olyan befolyásos ember akkor, mint az öreg Nussbaum. Van fogalma, hogy terjednek ott a hírek és miről értesülhet, aki beavatott?

— Hagyjuk ezt. Majd az Andort megkérdezzük egyszer, mit szól ő hozzá... S miért írta meg ausgetippelt magának az a próféta, hogy Munkács a cseheké?

— Hiába viccel, mert ez...

— Tudja mit? Jó. Nem viccelek. De hagyja már hallani, miért kellett magának ezen a fecnin ezt sürgősen megírni? Talán részvénytársasági alapon lesz megszervezve az ország és lehet jegyezni a papirokat?

— Nem. Figyelmeztet valamire, de az magánügy.

— Jó. Máris beszüntettem az érdeklődést. De én is mondok valamit magának.

(Folytatjuk.)

„JUDA A POSTÁT TÚRKÁLTA, LEVELEKBE KUKKANTOTT BELE, AZ ÉRDEKLŐDÉS TELJES HIÁNYÁVAL..."

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-883, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 14 P, félévre 7 P, negyedévre 3·60 P. Egyes szám ára 30 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. mélynyomó-körforgógépein. Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

MAGYAR MUNKA